

Beskattningsdatabasen, bouppteckning och
äktenskapsregister

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1 Författningsförslag.....	6
1.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter	6
1.2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken	8
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	9
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	11
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret	14
2 Bakgrund.....	19
3 Gällande rätt	20
3.1 Äktenskapsregistret	20
3.1.1 Nuvarande ordning.....	20
3.1.2 Handläggning av registreringsärenden.....	20
3.2 Bouppteckning och dödsboanmälan	22
3.2.1 Bakgrund.....	22
3.2.2 Registreringen m.m.	23
3.2.3 Handläggning av bouppteckningar m.m.....	24
3.3 Behandling av uppgifter i verksamheten med fastighetstaxering	27
3.4 Beskattningsdatabasen.....	27
3.4.1 Allmänt	27
3.4.2 Historik	27
3.4.3 Beskattningsdatabasen i dag	29
3.5 Utlämnande på medium för automatiserad behandling	30
4 Överväganden och förslag.....	31
4.1 Äktenskapsregistret m.m.	31
4.1.1 Ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret.....	31
4.1.2 Bestämmelserna om bouppteckningar och dödsboanmälningar flyttas.....	32
4.1.3 Behandling av personuppgifter	32
4.1.4 Skatteverket får behandla känsliga personuppgifter	33
4.1.5 Sökbegrepp.....	34
4.1.6 Utlämnande på medium för automatiserad behandling.....	34
4.1.7 Föreskriftsrätt	35
4.2 Beskattningsdatabasen.....	37
4.2.1 Fastighetstaxeringen	37
4.2.2 Utlämnande på medium för automatiserad behandling.....	38
4.2.4 Förebyggande verksamhet	39
4.2.5 Vägledande avgöranden i beskattningsdatabasen.....	41
4.2.6 Riksarkivets föreskrifter om längre bevarandetider	42

4.2.7	Ny gemensam förordning för äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna	43
4.2.8	Beslutsförteckningen tas bort m.m.	44
5	Ikraftträdande.....	46
6	Konsekvenser.....	47
6.1	Beskrivning av problemet.....	47
6.2	Beskrivning av alternativa lösningar och av.....	47
6.3	Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	48
6.4	Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och.....	48
6.5	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	49
6.6	Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	49
6.7	Effekter för kommuner eller landsting	49
7	Författningskommentar	50
7.1	Förslag till lag (201X:XXX) om ändring i äktenskapsbalken	52
7.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	52
7.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	53
7.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret	53
	Bilaga 1, uppdraget	56

Sammanfattning

Promemorian innehåller förslag till reglering av behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. När det gäller bouppteckningsverksamheten föreslås att regleringen för dessa uppgifter flyttas från lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL till den nya lagen som även reglerar verksamheten med äktenskapsregistret. Detta sker med anledning av att hanteringen av bouppteckningar inte längre kommer att ske i beskattningsdatabasen utan i ett nytt tekniskt system. Även vissa andra ändringar rörande handläggningen av ärenden i de ovan nämnda verksamheterna föreslås, bland annat genom att samtliga handläggningsregler samlas i en gemensam förordning.

I promemorian tas även upp frågan om verksamheten med fastighetstaxering även fortsättningsvis ska hanteras i beskattningsdatabasen.

Det föreslås vidare att en handling ska kunna lämnas ut på medium för automatiserad behandling till en enskild i ett ärende avseende denna även om den innehåller uppgift från beskattningsdatabasen om annan än den enskilde, samt att enstaka uppgifter ska kunna lämnas ut från beskattningsdatabasen.

Promemorian innehåller också förslag om att uppgifter som behövs i Skatteverkets förebyggande verksamhet inom skatteområdet ska få behandlas i beskattningsdatabasen samt om en möjlighet att föra ett register som innehåller en sammanställning av vägledande avgöranden och om vissa regler kring gallring.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i verkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller vid Skatteverkets behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Lagen gäller om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifter ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av uppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

3 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

4 § Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

De begrepp som används i denna lag har samma betydelse som i 3 § personuppgiftslagen.

Bestämmelserna i 5-10 §§ personuppgiftslagen gäller även vid behandling av uppgifter om avlidna.

Personuppgiftsansvar

5 § Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av denna lag.

Ändamål

6 § Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Känsliga personuppgifter

7 § Uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende, vilken innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgifts-lagen (1998:204), PuL får behandlas.

Känsliga uppgifter i en handling som har upprättats i ett ärende, får behandlas om dessa uppgifter är nödvändiga för ärendets handläggning.

Sökbegrepp

8 § Vid sökning får endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får dock inte uppgift som avses i 7 § användas.

Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling

9 § Uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om utlämnande på medium för automatiserad behandling.

Rättelse och skadestånd

10 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Avgifter

11 § Regeringen eller den myndigheten som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av personuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken (1987:230)

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § äktenskapsbalken (1987:230) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §

För hela landet gemensamt *skall* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *skall* registreras enligt denna balk eller som *skall* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret skall föras meddelas av regeringen.

För hela landet gemensamt *ska* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *ska* registreras enligt denna balk eller som *ska* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Äktenskapsregistret ska föras av Skatteverket för att tillhandahålla information om vissa förhållanden mellan makar.

Lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter innehåller bl.a. bestämmelser om hur personuppgifter får behandlas i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § samt 2 kap. 3 och 10 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

10. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad,

11. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten,

12. förebyggande verksamhet, och

13. sammanställning av vägledande avgöranden, dock får inte uppgifter som direkt pekar ut den registrerade behandlas.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2014:1477.

2 kap.**3 §**

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,
3. registrering för skatter och avgifter,
4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
5. bestämmande av skatter och avgifter,
6. underlag för fastighetstaxering,
7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,
8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,
10. yrkanden och grunder i ett ärende,
11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,
12. uppgifter som behövs i *12. uppgifter som behövs i den verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, och*
13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige.
14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och
15. uppgifter om sjuklönekostnad.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter

10 §

Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får endast uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, beteckning för fastighet samt uppgift som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp.

I verksamhet med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i skattedatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och

person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Häriigenom föreskrivs att 2, 13 och 21 §§ förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³

Beträffande personer som avses i 2 kap 2 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får i beskattningsdatabasen behandlas uppgifter

1. som behövs vid Skatteverkets handläggning av ärenden som sker med stöd av

- kupongskattelagen (1970:624),
- fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
- lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
- lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,
- skatteförfarandelagen (2011:1244),
- mervärdeskattelagen (1994:200),
- lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
- lag (1999:445) om exportbutiker
- inkomstskattelagen (1999:1229),
- lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, eller
- annan författning med bestämmelser om skatter och socialavgifter,

2. om planerad, beslutad, pågående eller avslutad revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

3. om att fordran mot en person registrerats hos kronofogden och om indrivningsresultat,

4. om beslut om näringsförbud,

5. om antalet anställda och anställdas personnummer

6. om postgiro- och bankgironummer, om fullmakt lämnats för bank- eller postgiro att ta emot skatteåterbetalning på ett konto samt uppgifter om fullmakten och kontot,

7. om bouppteckning eller dödsboanmälan, dödsbodeläggare,

³ Senaste lydelse 2014:1514

tillgångar och skulder samt övriga uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälan enligt ärvdabalken,

8. för förberedelsearbetet vid fastighetstaxering,
9. om lagfarna köp av hela eller delar av fastigheter samt om fastighetsregleringar vid vilka mer än två hektar åkermark, betesmark och skogsmark överförs från en fastighet till en annan och där frivillig överenskommelse om likviden föreligger,
10. om tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622)
11. som behövs för handläggning av ärenden enligt lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden eller lagen (2012:843) om administrativt samarbete inom Europeiska Unionen i fråga om beskattning eller annars för informationsutbyte och annan handräckning enligt internationella åtaganden,
12. från aktiebolagsregistret,
13. från vägtrafikregistret,
14. från Folkhälsomyndigheten om tillstånd enligt alkohollagen och om omsättning enligt restaurangrapport,
15. från Arbetsförmedlingen om beslut om arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt om utbetalt belopp och datum för utbetalningen,
16. från Tullverket om debiterad mervärdeskatt vid import, exportvärden, antal import- och exporttillfällen samt de tidsperioder som uppgifterna avser samt uppgifter från verket som behövs för tillämpningen av 3 kap. 30 § andra stycket mervärdeskattelagen och för fastställande, uppbörd eller kontroll av mervärdeskatt vid import,
17. från Försäkringskassan om försäkring mot kostnader för sjuklön när det gäller arbetsgivaren och den försäkrade, om sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärsarbete och om utsänd person,
18. om avgiftsskyldighet till sådant trossamfund som har eller har beviljats uppbördshjälp enligt 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund samt om församlingstillhörighet inom Svenska kyrkan,
19. om att prissättningsbesked har lämnats enligt lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner,
20. om flyttning av varor eller bränsle som avses i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt respektive lagen (1994:1776) om skatt på energi, och
21. Om sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön

Skatteverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen.

13 §⁴

Uppgifter om den enskilde själv får lämnas ut till denne.

Uppgifter om köpare, säljare, köpeskilling, taxeringsuppgifter, överlåtelsedatum och identifikationsuppgifter beträffande fastighetsöverlåtelser som legat till grund för fastställande av riktvärden i värdeområde där den enskildes fastighet är belägen får lämnas ut till denne.

En handling i ett ärende avseende

⁴ Senaste lydelse 2001:588

en enskild får lämnas ut till denne även om den innehåller uppgift om annan än den enskilde. Enstaka uppgifter om annan får även i övrigt lämnas ut till en enskild.

21 §⁵

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om att uppgifter som *skall* gallras enligt 1 kap. 8 § och 2 kap. 11 och 12 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får bevaras under längre tid.

Riksarkivet får föreskriva att handlingar eller uppgifter som undantas från gallring *skall* överlämnas till en arkivmyndighet.

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om att *handlingar eller* uppgifter som *ska* gallras enligt 1 kap. 8 § och 2 kap. 11 och 12 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får bevaras under längre tid.

Riksarkivet får föreskriva att handlingar eller uppgifter som undantas från gallring *ska* överlämnas till en arkivmyndighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

⁵ Senaste lydelse 2013:1023.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

Härigenom föreskrivs ifråga om förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret⁶

dels att 1, , § ska upphöra att gälla,

dels att författningsrubriken, rubriken närmast före 12 § och 14-18 §§ samt 2–6 §§, och 10-13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas sex nya paragrafer, 14-18 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förordningen om äktenskapsregistret

Förordning om handläggning av ärenden i Skatteverkets äktenskapsregister- och boupteckningsverksamheter

Allmänt

1 §⁷

Äktenskapsregistret ska föras av Skatteverket för att tillhandahålla information om vissa rättsförhållanden mellan makar.

Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling

Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av denna förordning.

Uppgifter från domstolar

2 §⁸

Tingsrätterna ska till äktenskapsregistret sända uppgifter om *Tingsrätterna ska till Skatteverket sända uppgifter om*

1. domar varigenom en vigsel har förklarats ogiltig eller domstolen har dömt till äktenskapsskillnad,

2. domar eller beslut varigenom domstolen har avgjort ett mål om äktenskapsskillnad utan att ha dömt till äktenskapsskillnad.

⁶ Senaste lydelse

av 7 § SFS 2011:983

av 11 § SFS 2011:983

av 13 § SFS 1987:1022.

⁷ Senaste lydelse SFS 2011:983.

⁸ Senaste lydelse SFS 2011:983.

3 §⁹

Hovrätterna och Högsta domstolen ska lämna uppgifter om domar och slutliga beslut med anledning av överklagande av sådana avgöranden som den lägre rätten har varit skyldig att lämna uppgift om. De ska även lämna uppgifter om andra domar varigenom domstolen har förklarat en vigsel ogiltig eller dömt till äktenskapsskillnad.

Hovrätterna och Högsta domstolen ska *till Skatteverket* lämna uppgifter om domar och slutliga beslut med anledning av överklagande av sådana avgöranden som den lägre rätten har varit skyldig att lämna uppgift om. De ska även lämna uppgifter om andra domar varigenom domstolen har förklarat en vigsel ogiltig eller dömt till äktenskapsskillnad.

Svea hovrätt ska lämna uppgift om ett beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt

1. 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap eller

2. artikel 21.3 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

I fall som avses i andra stycket ska Högsta domstolen lämna uppgift om domstolens slutliga beslut med anledning av att hovrättens beslut har överklagats.

4 §¹⁰

Uppgift om dom eller beslut ska sändas in till *äktenskapsregistret* inom tre dagar från det att tiden för att överklaga avgörandet gick ut. Det ska anges om överklagande har skett.

Uppgift om dom eller beslut ska sändas till *Skatteverket* inom tre dagar från det att tiden för att överklaga avgörandet gick ut. Det ska anges om överklagande har skett.

5 §¹¹

Om tingsrätten har avvisat en talan mot en sådan dom som avses i 2 § 1 och avvisningsbeslutet överklagas, *skall* tingsrätten utan dröjsmål underrätta *äktenskapsregistret* om detta. Detsamma gäller för en hovrätt som har avvisat ett överklagande av en dom eller ett beslut som avses i 3 §.

Om tingsrätten har avvisat en talan mot en sådan dom som avses i 2 § 1 och avvisningsbeslutet överklagas, *ska* tingsrätten utan dröjsmål underrätta *Skatteverket* om detta. Detsamma gäller för en hovrätt som har avvisat ett överklagande av en dom eller ett beslut som avses i 3 §.

6 §¹²

Domstolen skall anteckna dagen för avsändandet av uppgift eller underrättelse i sitt mål- och

Domstolen *ska* anteckna dagen för avsändandet av uppgift eller underrättelse i sitt mål- och

⁹ Senaste lydelse SFS 2008:442.

¹⁰ Senaste lydelse SFS 2011:983.

¹¹ Senaste lydelse SFS 1996:277.

¹² Senaste lydelse SFS 1996:277.

ärenderegister.

ärenderegister.

7 §¹³

Äktenskapsregistret ska vara ordnat så att de uppgifter som antecknats i registret lätt kan återfinnas.

8 §¹⁴

Upphävd

9 §¹⁵

Domstolsverket fastställer efter samråd med Skatteverket formulär och annat som domstolarna ska använda för att fullgöra sin uppgiftsskyldighet enligt denna förordning.

Underrättelser

10 §¹⁶

Äktenskapsregistret får innehålla

1. uppgifter om gåva mellan makar, bodelning, äktenskapsförord, makarnas namn, personnummer, tillgångar och skulder samt övriga uppgifter som förekommer i domar och beslut enligt 2 § och i Skatteverkets beslut i registreringsärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken,

2. uppgifter som enligt äktenskapsbalken eller enligt andra bestämmelser ska tas in i äktenskapsregistret.

Om det framgår av bouppteckningen att någon som är underårig eller som har förvaltare har del i ett dödsbo, ska Skatteverket snarast sända en kopia av bouppteckningen till överförmyndaren.

Om det framgår av bouppteckningen att det i ett dödsbo finns en delägare för vilken en god man ska förordnas, ska Skatteverket snarast sända en kopia av bouppteckningen till den överförmyndare som ska utöva tillsyn över godmanskapet.

Är den i första eller andra stycket angivna bouppteckningen omfattande, behöver kopian omfatta endast sådana delar som överförmyndaren kan behöva.

11 §¹⁷

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av

Om det i den dödes tillgångar ingår fast egendom som är taxerad som lantbruksenhet, ska Skatteverket

¹³ Senaste lydelse SFS 2011:983.

¹⁴ Upphävd genom SFS 1991:793.

¹⁵ Lydelse enligt SFS 2011:983.

¹⁶ Senaste lydelse SFS 2003:1022, som 2-3 §§ i förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

¹⁷ Senaste lydelse SFS 2003:1022, som 5 § i nämnda förordning.

personuppgifter enligt denna förordning.

underrätta den tillsynsmyndighet som avses i 18 kap. 7 § andra stycket ärvdabalken om dödsfallet.

**Ersättning till
bouppteckningsförrättare**

12§¹⁸

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar som ska gallras.

Den som enligt 20 kap. 9 § första stycket ärvdabalken har förordnats att föranstalta om bouppteckning har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt, om inte ersättning kan betalas på annat sätt.

Skatteverket beslutar om och betalar ut ersättning.

Bestämmelserna i rättshjälpsförordningen (1997:404) om kostnadsräkningar från rättshjälpsbiträden ska tillämpas för den som begär ersättning enligt första stycket.

13 §¹⁹

Uppgifter i äktenskapsregistret får lämnas ut till enskilda på medium för automatiserad behandling om det bedöms lämpligt ur integritets-synpunkt.

Skatteverket fastställer avgift för utlämnande av uppgifter ur äktenskapsregistret.

Om en domstol efter ett överklagande bestämmer ersättning enligt 13 § till ett lägre belopp vad som har bestämts i det överklagade beslutet, ska den som har fått för mycket snarast betala tillbaka mellanskillnaden.

Om en domstol efter ett överklagande bestämmer ersättningen till ett högre belopp än vad som har bestämts i det överklagade beslutet, ska den tillkommande ersättningen betalas ut av Skatteverket.

Tilläggsbouppteckning

14 §²⁰

Det som sägs i denna förordning om bouppteckning gäller även tilläggsbouppteckning.

¹⁸ Senaste lydelse SFS 2003:1022 som 6 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken

¹⁹ Senaste lydelse SFS 2003:1022 som 7 § i nämnda förordning.

²⁰ Samma lydelse som 8 § i nämnda förordning.

Avgifter15 §²¹

För Skatteverkets handläggning av en ansökan om registrering enligt 16 kap. 2 § äktenskapsbalken tas en avgift om 275 kr ut. Avgiften ska betalas när ansökan ges in.

Skatteverket får besluta om avgifter för utlämnande av uppgifter enligt lagen (xxxx:xx) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Bevis om registrering

16 §

När Skatteverket har registrerat en handling ska denna försees med ett bevis om registreringen och därefter återlämnas till ingivaren.

Gallring17 §²²

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar som ska gallras.

Föreskrifter

18 §

Skatteverket får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställighet av lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016, då förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden och förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken ska upphöra att gälla.

²¹ Senaste lydelse SFS 2011:983 som 13 § 2 st förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

²² Lydelse enligt SFS 2011:983.

2 Bakgrund

En huvuduppgift för Skatteverket är att fastställa och uppbära flera olika skatter. Till stöd för detta arbete använder Skatteverket beskattningsdatabasen. I databasen behandlas bl.a. personuppgifter för ett stort antal personer.

Regeringen har gett Skatteverket i uppdrag²³ att utreda vissa frågor om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet, däribland frågor avseende beskattningsdatabasen. Utredningsuppdraget finns bifogat till denna promemoria som *bilaga 1*.

I denna promemoria behandlas den del av uppdraget som berör beskattningsdatabasen vad gäller bouppteckningar och dödsboanmälningar samt fastighetstaxering. Vidare behandlas frågan om utlämnande till enskilda på medium för automatiserad behandling av uppgifter ur beskattningsdatabasen.

²³ Regeringsbeslut 2012-11-15, Fi2012/4241 (delvis).

3 Gällande rätt m.m.

3.1 Äktenskapsregisterverksamheten

3.1.1 Nuvarande ordning

Skatteverket övertog ansvaret för äktenskapsregistret från Statistiska centralbyrån, SCB, den 1 oktober 2011 och tog samtidigt från landets tingsrätter över arbetsuppgifterna att handlägga ärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB, dvs. att registrera äktenskapsförord, gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning och bodelningshandlingar. I samband därmed aktualiserades även frågan om lagstöd för den databas som omfattar äktenskapsregistret och handläggningsstödet för hanteringen av registreringsärenden. Till följd av ändringar i regeringsformen har skyddet för den personliga integriteten stärkts och begränsningar i detta skydd kan i vissa fall endast ske genom lag.²⁴ Skatteverkets möjlighet att föra en sådan databas kräver således stöd i lag.

3.1.2 Handläggning av registreringsärenden

Vissa familjerättsliga handlingar måste enligt 16 kap. ÄktB registreras för att bli giltiga. De handlingar som registreras av Skatteverket enligt 16 kap. ÄktB är äktenskapsförord, handlingar avseende gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning och bodelningshandlingar. Genom att registrera en handling behandlas den på ett sådant sätt att den blir giltig mellan parterna. Syftet med registreringen är ofta också att skapa offentlig kännedom om handlingarna och därigenom få skydd gentemot endera partens borgenärer.

Enligt 7 kap. 3 § 1 st ÄktB kan makar eller blivande makar genom äktenskapsförord bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem ska vara hans eller hennes enskilda egendom. Genom nytt äktenskapsförord kan makar bestämma att egendomen ska vara giftorättsgods. Ett äktenskapsförord ska enligt andra stycket upprättas skriftligen och undertecknas av makarna eller de blivande makarna. Detta gäller även om någon av dem är underårig eller om äktenskapsförordet avser egendom, som till någon del omfattas av förvaltarens enligt föräldrabalken. I så fall ska dock förmyndarens eller förvaltarens skriftliga medgivande inhämtas.

Enligt tredje stycket i samma paragraf ska äktenskapsförord registreras hos Skatteverket. Ett äktenskapsförord som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till Skatteverket inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller enligt fjärde stycket äktenskapsförordet först från och med den dag då det ges in till Skatteverket.

Regler rörande gåvor mellan makar finns i 8 kap. ÄktB. Enligt 7 kap. 1 § första stycket ÄktB. är en gåva mellan makar gällande mellan dem, om vad som gäller för fullbordande av gåva i allmänhet har iakttagits eller om gåvan har registrerats enligt 16 kap. ÄktB. Av andra stycket följer att gåvan blir gällande mot givarens borgenärer när den har registrerats enligt 16 kap. ÄktB. Är gåvan en personlig present vars värde inte står i missförhållande till

²⁴ Äldre föreskrifter gäller till 31 december 2015 (prop. 2009/10:80, s. 242).

givarens ekonomiska villkor, är den dock gällande mot givarens borgenärer utan registrering, om den är gällande mellan makarna.

Av 8 kap. 1 § tredje stycket ÄktB följer att om det för visst slag av egendom finns särskilda bestämmelser som innebär att en gåva blir gällande mot givarens borgenärer först efter inskrivning eller annan särskild registrering, krävs även dessa åtgärder för att en sådan gåva mellan makar ska bli gällande mot givarens borgenärer. Enligt 20 kap. 7 § 1 st 10 p. jordabalken (1970:994) ska ansökan om lagfart förklaras vilande om förvärvet har skett genom en sådan gåva mellan makar som inte har registrerats enligt 16 kap. ÄktB, Detta innebär att gåva mellan makar avseende fastighet i princip alltid kommer att registreras av Skatteverket.

9 kap. ÄktB behandlar bodelning. Enligt 9 kap. 1 § 2 st ÄktB får makar om de är ense, efter skriftlig anmälan till Skatteverket fördela sin egendom genom bodelning under äktenskapet utan att något mål om äktenskapsskillnad pågår. Anmälan ska registreras av Skatteverket. En bodelning under bestående äktenskap måste således alltid föregås av en anmälan till Skatteverket. För övriga bodelningar som upprättas då äktenskapet upplöses på grund av dödsfall eller äktenskapsskillnad gäller enligt 13 kap. 6 § ÄktB att makarna eller en av dem får ge in bodelningshandlingen till Skatteverket för registrering. Detta sker då i syfte att uppnå skydd mot den andre makens borgenärer (jfr. 4 kap. 7 § 1 st. konkurslagen(1987:672)).

Enligt 16 kap. 1 § ÄktB ska ett för hela landet gemensamt äktenskapsregister föras för inskrivning av de uppgifter som ska registreras enligt äktenskapsbalken eller som ska tas in i registret enligt andra bestämmelser. Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret ska föras får, enligt paragrafens andra stycke, meddelas av regeringen. Så har också skett genom förordningen om äktenskapsregistret. Av 16 kap. 2 § ÄktB följer att ansökan om registrering ska göras hos Skatteverket. Till ansökan ska fogas den handling som ska registreras. När ärendet är fullständigt ska beslut om registrering fattas. Originalhandlingen ska föras med bevis om registrering samt återlämnas till den som gett in handlingen (ingivaren). Detta följer av 2 § förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden.

Skatteverket ska enligt 16 kap. 3 § ÄktB kungöra registrering av gåva, anmälan om bodelning samt registrering av bodelningshandling i Post- och Inrikes Tidningar. Enligt 16 kap. 4 § ÄktB anses registrering ha skett den dag handlingen kom in till Skatteverket.

Närmare bestämmelser om hur äktenskapsregistret ska föras finns i förordningen om äktenskapsregistret. Av 1 § framgår att registret ska föras av Skatteverket. I övrigt innehåller förordningen i nuläget både regler rörande vilka uppgifter som ska sändas in till eller föras in i registret och vissa regler om behandling av personuppgifter.

3.1.3 Underrättelser till äktenskapsregistret

Enligt 2-6 §§ i förordningen om äktenskapsregistret ska domstolarna underrätta äktenskapsregistret, dvs. Skatteverket om domar varigenom en vigsel har förklarats ogiltig eller domstolen har dömt till äktenskapsskillnad samt om domar eller beslut varigenom domstolen har avgjort ett mål om äktenskapsskillnad utan att ha dömt till äktenskapsskillnad. Därutöver ska äktenskapsregistret underrättas om vissa beslut som innebär att ett utländskt

avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige. Underrättelserna från domstolarna, vilka ofta lämnas via e-post, förs in i äktenskapsregistret.

3.1.4 Utlämnande av uppgifter från äktenskapsregistret

Skatteverket fick redan genom de ändringar i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret som trädde i kraft den 1 oktober 2011 möjlighet att lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling. I dagsläget prenumererar tre kreditupplysningsföretag på uppgifter, men intresset kan antas öka på sikt. En stor mängd uppgifter lämnas också ut elektroniskt till allmänheten.

Uppgifter från äktenskapsregistret efterfrågas regelbundet av privatpersoner, domstolar, länsstyrelser, sociala myndigheter, polis, advokater, banker, begravningsföreningar, fastighetsmäklare, försäkringsbolag och kreditupplysningsbyråer med flera. Cirka 40 000 underrättelser och registrerade handlingar förs årligen in i äktenskapsregistret. Av dem är cirka 21 000 underrättelser från domstolar.

3.2 Bouppteckningsverksamheten

3.2.1 Bakgrund

Skattemyndigheterna tog den 1 juli 2001 över ansvaret för registrering av bouppteckningar och för arvsbeskattningen från tingsrätterna.

Bouppteckningsverksamheten har direkt från denna tidpunkt förts med hjälp av automatiserad behandling och hanterats i beskattningsdatabasen. Regleringen av behandlingen av personuppgifter togs in i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL.

Ett väsentligt skäl till att SdbL även skulle omfatta hanteringen av bouppteckningar var att det då togs ut arvsskatt och att debiteringen skedde i skattekontosystemet. Bl.a. infördes bestämmelser om betalningsfrister, förseningsavgift och anstånd med betalning av arvsskatt, återbetalning av arvsskatt samt kostnadsränta och intäktsränta på arvsskatt.

Den diskussion som fördes i samband med att Skatteverket fick ansvar för arvsbeskattningen omfattade även frågan om registreringen av bouppteckningar. Av prop. 2000/01:117 s.37 framgår de synpunkter dåvarande Riksskatteverkets framförde i frågan:

Riksskatteverket framhåller att ett alternativ till verkets förslag är att reglera hela verksamheten med bouppteckningar i en särskild lag. Det finns dock enligt verkets uppfattning inget som talar för detta. Det förhållande att arvsskatten, när den väl är framräknad, skall hanteras i skattekontosystemet talar emot att reglera verksamheten med bouppteckningar i en särskild författning, skild från de bestämmelser som avses gälla för behandling av uppgifter i skatteförvaltningens beskattningsverksamhet i övrigt.

Regeringen gick på samma linje som Skatteverket.

Arvs- och gåvoskatten slopades från den 17 december 2004. Arv som utfaller efter detta datum leder inte till någon arvsskatt. Skatteverkets uppgift är därför numera att bevaka att bouppteckningarna blir upprättade, ingivna och registrerade.

De författningsändringar som gjordes när arvsskatten avskaffades bestod i en redaktionell justering av de aktuella författningarna. Några överväganden angående lämpligheten av att behålla bestämmelserna om personuppgiftsbehandlingen i SdbL synes inte ha gjorts. Däremot diskuterades frågan om registreringskravet skulle behållas trots avskaffandet av arvs- och gåvoskatten, se prop. 2004/05:25 s.25:

I lagrådsremissen angav regeringen att det var viktigt att undersöka behovet av att upprätta och registrera bouppteckningar efter det att arvsskatten har slopats och att det samtidigt borde övervägas om det även i fortsättningen skulle vara en uppgift för Skatteverket att hantera bouppteckningar. Även *Lagrådet* har tagit upp frågan om det framtida behovet av att upprätta och registrera bouppteckningar och då uttalat att det i vart fall kan ifrågasättas om någon värdering av tillgångarna alltjämt skall behöva ske. Av de besked som lämnats i anslutning till föredragningen av lagrådsremissen har framgått att ett arbete har inletts inom Regeringskansliet som skall resultera i ett ställningstagande i dessa frågor.

Något sådant ställningstagande inom Regeringskansliet har ännu inte redovisats angående det framtida behovet av att registrera bouppteckningar.

3.2.2 Registreringen m.m.

Ett av ändamålen med Skatteverkets behandling av uppgifter i beskattningsverksamheten är att tillhandahålla information som behövs hos verket för verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, 1 kap. 4 § p. 8 SdbL.

Enligt 2 kap. 1 § SdbL ska det, för detta ändamål, i beskattningsverksamheten finnas en samling med uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för bl.a. de i 1 kap. 4 § SdbL angivna ändamålen (beskattningsdatabasen).

Vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen framgår av 2 kap. 3 § SdbL. Enligt p. 12 i detta lagrum får de uppgifter behandlas som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i beskattningsdatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som kommit in i ett ärende får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas, 2 kap. 10 § andra stycket SdbL.

De sökbegrepp som nämns i lagrummet i OSL avser minimikraven beträffande omfattningen av skyldigheten att registrera allmänna handlingar och avser

- datum då handlingen kom in eller upprättades,
 - diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen,
 - i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare,
- och
- i korthet vad handlingen rör.

Uppgifter enligt de två sista strecksatserna ska utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övriga delar ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten.

3.2.3 Handläggning av bouppteckningar

Enligt 20 kap. 9 § Ärvdabalken (1958:637), ÄB ska Skatteverket se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det har försummats får Skatteverket bl.a. förelägga dödsbodelägarna vid vite att upprätta och inge en bouppteckning.

Skatteverket ska registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Registrering av bouppteckning får inte ske, om det inte framgår att bouppteckningen har upprättats enligt bestämmelserna i 20 kap. ÄB. Är bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen ska avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Skatteverket har enligt ÄB en tydlig skyldighet att se till att en bouppteckning görs i enlighet med gällande bestämmelser i ÄB och att den ges in för registrering.

Bouppteckning ska förrättas senast tre månader efter dödsfallet, om inte Skatteverket efter ansökan inom samma tid med hänsyn till boets beskaffenhet eller av annan särskild orsak förlänger tiden.

Dödsboanmälan enligt 20 kap. 8 a § ÄB kan ersätta en bouppteckning under vissa förhållanden. En sådan anmälan bör göras inom två månader från dödsfallet.

När lagen om skatt på arv och gåva togs bort behandlade regeringen i prop. 2004/05:25 s. 24, bl.a. vilka värderingsprinciper som skulle gälla för tillgångar och skulder:

En av konsekvenserna av att lagen (1941:416) om arvskatt och gåvoskatt (AGL) upphävs blir alltså att det inte längre är beskattningsvärdet som anges i bouppteckningen. Tillgångar och skulder skall i stället antecknas uteslutande enligt 20 kap. 4 § ärvdabalken. I lagrådsremissen uttalade regeringen att detta torde innebära att man har att anteckna marknadsvärdet eller det verkliga värdet.

Mot denna senare slutsats har dock *Lagrådet* anmärkt att det i den nya situationen inte är givet att - i avsaknad av närmare bestämmelser i 20 kap. ÄB - en marknadsvärdering skall göras av en avlidens tillgångar i samband med att en bouppteckning upprättas. Regeringen vill dock vidhålla sin uppfattning. Bestämmelsen i 20 kap. 4 § ÄB är visserligen inte i sig någon värderingsregel, men får sitt innehåll sedd i ljuset av den från marknadsvärdet avvikande värdering som föreskrivs genom bestämmelserna i 20 § första stycket jämförd med 22-27 §§ AGL. När AGL då upphävs måste den naturliga slutsatsen bli den som regeringen uttalade i lagrådsremissen, nämligen att man normalt torde ha att anteckna marknadsvärdet eller det verkliga värdet. Härtill kommer också det förhållandet att de nämnda reglerna i AGL i flera fall direkt eller indirekt utgår från marknadsvärdet eller ett motsvarande värde när beskattningsvärdet bestäms. Så skall t.ex. vissa aktieslag tas upp till 75 % av det noterade värdet och andra till 30 % av samma värde. Vidare skall som värde av fast egendom gälla taxeringsvärdet för visst år, vilket värde i sin tur enligt 5 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

skall bestämmas till det belopp som motsvarar 75 procent av fastighetens marknadsvärde.

Skatteverket har alltså – trots att arvsskatten upphört – fortfarande till uppgift att se till att exempelvis alla tillgångar tas upp till marknadsvärdet eller det verkliga värdet. Skatteverket förutsätts, i praktiken, fortsätta sin handläggning av bouppteckningar och dödsboanmälningar på ungefär samma sätt som skedde före arvsskattens upphörande.

3.2.4 Övriga arvsärenden

Utöver handläggningen av bouppteckningar och tilläggsbouppteckningar och hanteringen av dödsboanmälningar handlägger Skatteverket även andra ärenden rörande arv. Dessa regleras främst i 16 kap ÄB.

Arbetsuppgifterna rör förutom kungörelser enligt 16 kap. 1-3 §§ ÄB, preskription av rätten till arv och testamente. Det rör sig i dessa fall om föreläggande till arvinge eller testamentstagare att lämna besked om han eller hon vill göra gällande ett anspråk på arv eller testamente (jfr. 5-6 §§ ÄB) samt om beslut enligt lagen (1958:52) om förlängning av tid för preskription av rätt till arv eller testamente. Därutöver förekommer också handläggning av anmälan om att arvinge eller testamentstagare vill göra sin rätt gällande utan att tillträda kvarlåtenskapen eller sin lott i denna. De nu nämnda ärendena förekommer endast ett fåtal gånger årligen.

Hanteringen av kungörelser däremot är en frekventare arbetsuppgift inom bouppteckningsverksamheten. Skatteverket beslutade under 2014 om 235 stycken arvskungörelser.

Det förekommer att samtliga delägare i ett dödsbo inte är kända för den som förrättar bouppteckningen. Det kan dels röra sig om till namnet kända arvingar utan känd vistelseort, dels om okända arvingar. Förordnande av en god man som ska ta till vara dessa arvingars rätt, görs av överförmyndaren inför bouppteckningen i enlighet med 11 kap. 3 § föräldrabalken. I samband med Skatteverkets handläggning av bouppteckningen fattar verket beslut om kungörelse i Post- och inrikes tidningar, PoiT. Kungörelsen ska innehålla en uppmaning till de arvingar eller testamentstagare som är okända eller vistas på oskänd ort, att göra sin rätt till arvet gällande inom fem år från den dag då kungörelsen var införd i tidningen. Närmare bestämmelser rörande arvskungörelse finns i kungörelsen (1959:321) med närmare bestämmelser om kungörande enligt 16 kap. ärvdabalken m.m.

3.2.5 Europeiska arvsintyg

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen) har bestämmelser om ett europeiskt arvsintyg införts. Bestämmelserna ska tillämpas på arv efter personer som avlidit den 17 augusti 2015 eller senare.

Arvsintyget ska underlätta hanteringen av arvsärenden med gränsöverskridande verkan inom EU. Det ska kunna användas av arvingar, testamentstagare, testamentsexekutorer eller boutredningsmän bland annat för att bevisa sin ställning, sina rättigheter och sina befogenheter i en annan medlemsstat. Intyget har rättsverkningar i alla medlemstater (utom Danmark, Storbritannien och Irland) och ska antas på ett korrekt sätt visa omständigheter som har fastställts enligt den på arvet tillämpliga lagen.

I betänkandet Internationella rättsförhållanden rörande arv (SOU 2014:25) föreslås att handläggningen av arvsintygen i Sverige läggs på Skatteverket. I betänkandet sägs vidare att verksamheten med arvsintygen på samma sätt som bouppteckningsverksamheten bör kunna omfattas av lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (SdbL). Den behandling av personuppgifter som handläggningen av arvsintygen innebär kan således ske med stöd av 1 kap. 4 § första stycket 7 SdbL som stadgar att uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Ett arvsintyg ska utfärdas efter ansökan av arvinge, testamentstagare, testamentsexekutor eller boutredningsman. Ansökan ska innehålla ett antal uppgifter, delvis olika beroende på vad intyget ska användas till, och åtföljas av relevanta handlingar. Bland annat kan ansökan innehålla personuppgifter om den avlidne, sökanden, arvingar, testamentstagare m.fl., arvsskifteshandling och en förklaring att de lämnade uppgifterna, såvitt sökanden känner till, inte är tvistiga.

Den utfärdande myndigheten (Skatteverket) ska kontrollera att lämnade uppgifter och handlingar är korrekta. Vid denna kontroll får Skatteverket självmant utreda om uppgifterna är korrekta och får också uppmana sökande att komplettera ansökan.

Skatteverket ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att informera arvingar och testamentstagare om ansökan. Verket ska om nödvändigt höra berörda personer, testamentsexekutorer eller boutredningsmän och kan göra offentliga tillkännagivande för att ge eventuella andra förmånstagare möjlighet att åberopa sin rätt.

Är uppgifterna och handlingarna korrekta ska Skatteverket utan dröjsmål utfärda intyget. Intyget ska ges på ett av EU fastställt formulär.

Intyg ska inte utfärdas om klagomål riktas mot de uppgifter som ska styrkas eller om intyget inte skulle vara förenligt med ett beslut som omfattar samma uppgifter.

När ett intyg utfärdats ska Skatteverket vidta alla åtgärder som krävs för att informera alla förmånstagare om intyget.

Innehållet i arvsintyget varierar delvis beroende på vad det ska användas till. Det kan t.ex. innehålla uppgift om utfärdarens namn och adress, ärendenr, de omständigheter som visar att Skatteverket är behörigt att utfärda intyget, datum för utfärdandet, personuppgifter för sökanden, den avlidne, arvingarna, testamentstagarna m.fl., tillämplig lag på arvet, uppgift om varje arvinges arvslott, förteckning över arvingarnas och testamentstagarnas rättigheter och tillgångar samt testamentsexekutors eller boutredningsmans befogenheter.

Skatteverket ska behålla originalet av intyget och ge sökande och alla som har ett legitimt intresse bestyrkta kopior av intyget. Verket ska upprätta en förteckning över de som fått bestyrkta kopior. Om Skatteverket eller domstol rättar, ändra eller återkalla ett intyg ska de som fått en bestyrkt kopia underrättas.

Varje person med ett legitimt intresse kan begära att intyget ska rättas, ändras eller återkallas och kan även överklaga en sådan ändring, rättelse eller återkallelse.

Arvinge, testamentstagare, testamentsexekutor eller boutredningsman kan överklaga Skatteverkets beslut att utfärda eller inte utfärda ett intyg.

I avvaktan på Skatteverkets eller domstolens prövning av intyget kan Skatteverket eller domstolen häva intygets rättsverkningar. Skatteverket eller domstolen ska underrätta alla som fått bestyrkta kopior om hävningsbeslutet. Skatteverket har för avsikt att integrera arbetet med europeiska arvsintyg i bouppteckningsverksamheten eftersom denna nya arbetsuppgift har många beröringspunkter med handläggningen av bouppteckningar.

3.3 Behandling av uppgifter i verksamheten med fastighetstaxering

De uppgifter som den enskilde ska lämna till grund för fastighetstaxeringen är relativt omfattande. Av bestämmelserna i 18 kap. fastighetstaxeringslagen (1979:1152) framgår bl.a. de detaljuppgifter som ska lämnas till ledning för bestämmande av beskattningsunderlaget. Av 20 kap. samma lag följer också detaljerade krav på vad besluten ska innehålla. . Det finns således ett behov av ett flertal grunduppgifter i en fastighetstaxeringsdeklaration. Behandlingen av personuppgifter i samband med fastighetstaxeringen regleras i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL.

De uppgifter som behövs för fastighetstaxering av en- och tvåfamiljshus skulle kunna reduceras i och med att fastighetsskatten för dessa fastigheter numera ersatts av en schablonmässigt beräknad fastighetsavgift som inte har samma anknytning till taxeringsvärdet som fastighetsskatten hade. Någon sådan förändring har dock inte genomförts utan fortfarande sker fastighetstaxeringen på sedvanligt sätt även för dessa fastigheter. För kommersiella fastigheter har beräkningen av taxeringsvärdet samt beskattningen i princip inte förändrats alls de senaste årtiondena.

3.4 Beskattningsdatabasen

3.4.1 Allmänt

I Skatteverkets beskattningsdatabas behandlas ett stort antal personuppgifter. Bestämmelser avseende beskattningsdatabasen finns i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL och i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbF.

3.4.2 Historik

Den beskattningsverksamhet som Skatteverket bedriver är till stora delar datoriserad. Skatteverket arbetar systematiskt och metodiskt genom modern teknik för att skapa ett system som är enkelt att använda för de enskilda och för myndigheten, som ger en snabb och korrekt hantering av beskattningsförfarandet samt som befrämjar rättssäkerhet och att enskildas integritet skyddas mot otillbörliga intrång.

Datorer har använts i beskattningsverksamheten sedan slutet av 1960-talet. Uppgifter behandlades i de s.k. skattebanden med stöd av 3 § kungörelsen (1967:497) om vissa register hos folkbokföringsmyndighet över fastigheter och skattskyldiga m.fl. Länsstyrelsen skulle på magnetband föra register över de skattskyldiga i länet. I registret skulle även ingå personer som inte var

skattskyldiga men som var inskrivna i allmän försäkringskassa. För varje person skulle anges vissa person- och identifikationsuppgifter, samt uppgift om preliminär och slutlig skatt. Uppgift skulle också finnas om pensionsförhållanden. Därutöver kunde dåvarande Riksskatteverket bestämma att ytterligare uppgifter skulle ingå i registret.

Registret bestod av flera olika magnetband som innehöll olika typer av uppgifter. Genom att samköra olika band med primäruppgifter kunde särskilda band skapas för olika bestämda ändamål, såsom preliminärskatteförfarandet, taxering och debitering.

Särskilda bestämmelser för användning av ADB inom mervärdesskatteområdet fanns i 21 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt. Det fanns dessutom ett stort antal andra register inom beskattningsverksamheten för olika ändamål.

Dåvarande Riksskatteverket och statskontoret bedrev sedan år 1973 ett utredningsarbete för att reformera beskattningsverksamheten i form av ett gemensamt projekt. Ett viktigt inslag i reformerna var att skatteadministrationen skulle effektiviseras genom ett förbättrat ADB-stöd. På grundval av förslag från projektet beslutade²⁵ riksdagen 1975 vissa grundlinjer för ett nytt ADB-system inom områdena folkbokföring och beskattning.

Vid ingången av år 1979 togs vissa delar av ett nytt ADB-system i bruk i enlighet med de huvudlinjer som fastställdes av riksdagen. Alltjämt återstod dock att besluta om viktiga delar av regleringen. Förslag till en sådan reglering presenterades i prop. 1979/80:146. Förslaget ledde fram till att en ny skatteregisterlag antogs.

Den 1 juli 1980 trädde skatteregisterlagen (1980:343) i kraft. Genom skatteregisterlagen reglerades flertalet av de register som användes i beskattningsverksamheten. Vissa register omfattades dock inte av lagen utan fördes med stöd av särskild reglering eller medgivanden från Datainspektionen.

Skatteregisterlagen medgav att det inom skatteförvaltningen fick föras ett centralt skatteregister för hela riket och ett regionalt skatteregister för varje region. Registren fick föras endast för vissa i lagen preciserade ändamål. Av hänsyn till de enskildas personliga integritet fanns en noggrann reglering av vilket innehåll skatteregistren fick ha.

Ett system med elektronisk ärendehantering infördes 1995.²⁶ De regionala registren fick inom ramen för detta system innehålla handlingar som kommit in eller upprättats i ett ärende som hänför sig till regionen (elektroniska akter). Registren fick dessutom innehålla de uppgifter som behövs för att söka fram ett ärende. Genom det nya systemet skapades en möjlighet att ersätta den pappersbaserade ärendehanteringens med elektroniska dokument och akter. Systemet skapade nya möjligheter för en effektiv handläggning. Det innebar även att registret kom att innehålla fler och potentiellt känsligare personuppgifter och att behovet av att kunna hantera uppgifterna på ett säkert sätt blev starkare.

Den 1 oktober 2001 ersattes skatteregisterlagen av den nuvarande regleringen, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL. Förslagen i propositionen grundade sig bl.a. på betänkandet Skatt Tull Exekution Normer för behandling av personuppgifter (SOU 1999:105) som överlämnades i september 1999. Utredningens uppdrag

²⁵ Prop. 1975: 57, SkU 1975:32, rskr 1975:230.

²⁶ Prop. 1994/95:93 s. 21 ff.

var att göra en översyn av de författningar som reglerar register inom skatteförvaltningen och exekutionsväsendet samt tullregisterlagen (1990:137) och att gå igenom de register som inte var författningsreglerade.

Syftet med den nya regleringen var att förenkla, modernisera och effektivisera regelsystemet. En utgångspunkt var att ramarna för behandlingen av uppgifter inom de aktuella verksamheterna skulle vara reglerade i lag. Detta ansågs vara väsentligt för att kunna upprätthålla ett tillräckligt gott skydd för enskildas personliga integritet. I lag skulle anges ändamålen med behandlingen samt de begränsningar som skulle gälla för användningen av uppgifter.

En annan grundprincip för de lämnade förslagen var att lagstiftningen skulle styra användandet av ny teknik i allmän verksamhet, samtidigt som den rättsliga regleringen inte skulle förhindra eller onödigtvis försvåra en effektivisering av olika verksamheter.

3.4.3 Beskattningsdatabasen i dag

SdbL och SdbF gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och vid hantering av vissa borgenärsuppgifter som åligger Skatteverket, om behandlingen är automatiserad. Även manuell behandling omfattas dock av lagen om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är sökbara eller som kan sammanställas på visst sätt. Vad som gäller för personuppgifter gäller till stora delar även för uppgifter om juridiska personer och avlidna.

1 kap. lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL behandlar allmänna bestämmelser, 2 kap. bestämmelser om beskattningsdatabasen och 3 kap. enskildas rättigheter.

Personuppgifter får förenklat uttryckt behandlas om behandlingen behövs för

- att ta ut skatter och avgifter,
- bestämma pensionsgrundande inkomst,
- fastighetstaxering,
- kontrollverksamhet,
- tillsyn och viss prövning,
- handläggning bl.a. av vissa borgenärsuppgifter,
- fullgöra internationella åtaganden,
- handlägga bouppteckningar och dödsboanmälningar, samt
- hanteringen av verksamheten.

Uppgifter får också i vissa fall behandlas om de behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet eller i författningsreglerad verksamhet hos annan än Skatteverket.

Bestämmelserna om för vilka ändamål uppgifter får behandlas är allmänna och gäller således oavsett om behandlingen sker i eller utanför beskattningsdatabasen.

Beskattningsdatabasen innehåller flera ärendehandläggningssystem med mer eller mindre fantasifulla namn, såsom t.ex. TINA, Kuling och Boris. Personuppgifter kan även behandlas automatiserat utanför beskattningsdatabasen i ett ärende inom beskattningsverksamheten. Bestämmelserna i 1 kap. SdbL är tillämpliga även på en sådan behandling. Det kan vidare finnas skäl att i andra fall göra elektroniska sammanställningar utanför beskattningsdatabasen. Detta kan t.ex. gälla i urvals- och

kontrollprojekt. Det rör sig i sådana fall om tillfälliga samlingar som ska gallras efter viss tid. Generellt sett ska sammanställningar av personuppgifter inom beskattningsverksamheten göras i beskattningsdatabasen, och i synnerhet om det gäller en samling med en längre varaktighet.

Beskattningsdatabasen får innehålla en samling uppgifter som med hjälp av automatisk behandling får användas för ovan angivna ändamål. Beskattningsdatabasen består av två delar, en informationsdel och en handlingsdel (elektroniska akter). Vilka uppgifter som får ingå i informationsdelen är tydligt reglerade. I handlingsdelen ingår uppgifter i ingivna handlingar. Vilka uppgifter som kan finnas i en ingiven handling är inte förutsebart och inte heller möjligt att styra genom reglering.

Uppgifterna i beskattningsdatabasen är till stor del uppgifter som lämnats av enskilda enligt bestämmelser till stöd för taxering och beskattning.

3.5 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

För annat elektroniskt utlämnande än genom direktåtkomst används begreppet utlämnande på medium för automatiserad behandling. Med begreppet avses vanligen ett överlämnande av elektroniskt lagrade uppgifter via något slags medium för lagring eller överföring.

Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling anses medföra särskilda risker från integritetssynpunkt. Ett sådant utlämnande innebär nämligen som regel att mottagaren kan bearbeta informationen, t.ex. genom att samköra den mot elektroniska uppgifter som har hämtats från andra informationskällor. Det ökar riskerna för att uppgifterna ska behandlas i strid med de grundläggande kraven på dataskydd..

I dagsläget är utlämnande från äktenskapsregisterverksamheten reglerat i 13 § förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret. För utlämnande från bouppteckningsverksamheten gäller bestämmelserna i SdbL och SdbF. I 2 kap. 6§ SdbL anges att utlämnande till enskild får ske endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det. I 9-15 §§ SdbF anges när uppgifter får lämnas på medium för automatiserad behandling till enskilda.

4 Överväganden och förslag

4.1 Äktenskapsregistret m.m.

4.1.1 Ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret

Promemorians förslag: En ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet införs.

Skälen för förslaget: Sedan den 1 januari 2011 är enskilda enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, RF skyddade gentemot det allmänna mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär kartläggning eller övervakning av personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd kan enbart ske i lag och bara för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ RF). Utgångspunkten för behovet av och villkoren för lagregleringen av behandling av personuppgifter som utförs av myndigheter bör således numereras i regeringsformens bestämmelser om integritetsskydd. Med hänsyn till omfattningen och arten av Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet samt den myndighetsutövning som ingår i uppgiften, anser Skatteverket att stora delar av den personuppgiftsbehandling som sker inom ramen för äktenskapsregistret innefattar sådan integritetskänslig informationshantering som enskilda är skyddade mot enligt 2 kap. 6 § andra stycket RF.

Skatteverkets behandling av uppgifter i samband med handläggning av ärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB, dvs. registrering av äktenskapsförord, gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning och bodelningshandlingar, samt införande av uppgifter i äktenskapsregistret kräver således lagstöd. De handlingar som registreras innehåller alltid uppgifter om två personer, vilka var för sig är behöriga att utan samtycke från den andre maken ansöka om registrering. Det finns inget krav på att makar gemensamt måste ansöka om registrering utan båda makarna har rätt att var för sig ansöka om registrering av ovan nämnda handlingar. Det är därför inte bara tidskrävande utan också ogenomförbart för Skatteverket att kräva samtycke för behandling av uppgifter i varje enskilt fall. Den make som lämnat in handlingen har rätt till beslut om registrering oavsett om samtycke finns från den andre maken.

Enligt 16 kap. 1 § ÄktB ska uppgifter om de handlingar som registrerats enligt samma kapitel föras in i äktenskapsregistret. Lagstöd krävs således för behandling av uppgifter i samband med handläggning av ärenden enligt 16 kap. ÄktB och för införande av uppgifter i äktenskapsregistret.

För att Skatteverket ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt måste myndigheten ha lagliga förutsättningar att utnyttja en ändamålsenlig teknik som gör det möjligt att samla in och behandla den information som behövs för att verket ska kunna administrera äktenskapsregistret och handläggningen av ärenden enligt 16 kap. ÄktB.

Förslaget innebär att en ny lag för behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet införs, i vilken de grundläggande principerna för personuppgiftsbehandling regleras. Motsvarande gäller för övrigt redan för Skatteverkets andra verksamheter.

Förslaget medför även följdändringar i den nuvarande förordningen om äktenskapsregistret.

4.1.2 Bestämmelserna om bouppteckningar och dödsboanmälningar flyttas

Promemorians förslag: Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med bouppteckningar och dödsboanmälningar flyttas från lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Bestämmelserna om behandlingen av personuppgifter inom verksamheten med äktenskapsregistret och inom bouppteckningsverksamheten förs in i en gemensam ny lag.

Skälen för förslaget: En bouppteckning eller en dödsboanmälan ligger inte längre till grund för beskattning. Det är därför inte lämpligt att Skatteverkets verksamhet med bouppteckningar och dödsboanmälan hanteras i beskattningsdatabasen och omfattas av samma reglering som reglerar personuppgiftsbehandlingen i beskattningsverksamheten. Skatteverkets bouppteckningsverksamhet som beskrivits ovan under avsnitt 3.2 omfattar förutom handläggning av bouppteckningar och dödsboanmälningen och därmed sammanhängande ärenden även vissa andra ärenden enligt 16 kap. ÄB och på sikt med största sannolikhet även hanteringen av europeiska arvsintyg.

Äktenskapsregistret är bl.a. avsett att innehålla uppgifter om gåva mellan makar, bodelning och äktenskapsförord. Dessa uppgifter är även väsentliga i samband med att en bouppteckning ska registreras. Sakområdena är materiellt sett ganska nära varandra. Behandlingen av personuppgifter inom verksamheterna med äktenskapsregistret och bouppteckningar är därför lämplig att regleras tillsammans, vilket är en fördel både för den enskilde och för Skatteverket.

En gemensam ny lag för behandlingen av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna är därför att föredra framför en ordning med separata lagar.

4.1.3 Behandling av personuppgifter

4.1.3.1 Ändamål

Promemorians förslag: Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Skälen för förslaget: I Skatteverkets äktenskaps- och bouppteckningsverksamheter förekommer en relativt stor mängd personuppgifter, både i handlingar som lämnas in till verket och som upprättas av denna. De originalhandlingar som registreras av Skatteverket – äktenskapsförord, handlingar rörande gåva mellan makar, anmälan om bodelning och bodelningshandlingar samt bouppteckningar skickas tillbaka till ingivaren efter att de stämplats (bevis om beslut om registrering). Skatteverket sparar en elektronisk kopia av handlingen i äktenskapsregistret respektive det register som finns för bouppteckningar. Dessa handlingar innehåller regelmässigt uppgifter om bland annat makar, avlidna och kallade.

Skatteverket upprättar också olika typer av skriftliga beslut, överväganden, yttranden m.m., vilka samtliga innehåller personuppgifter. Dessa skrivelser bildlagras i Skatteverkets handläggningssystem. I hanteringen av överklaganden kan verket också behöva behandla uppgifter i domar, t.ex. när ett beslut om upphävd registrering skannas in och tillförs det ursprungliga ärendet.

Även uppgifter om den person eller det företag som ansökt om registrering (ingivare) av en viss handling behöver behandlas. Dessutom kan dessa uppgifter bearbetas och användas för att förmedla information till dem som regelbundet lämnar in handlingar för registrering.

Det är också nödvändigt att Skatteverket kan behandla uppgifter från verkets folkbokföringsdatabas i arbetet med att handlägga registreringsärenden. Det kan t.ex. röra sig om namn, personnummer, folkbokföringsadress, civilstånd, dödsdag och medborgarskap för en avlidne person samt om uppgifter rörande dennes make, maka, partner, barn och föräldrar. För personer som ansöker om registrering enligt äktenskapsbalken kan t.ex. uppgifter om namn, personnummer, samordningsnummer, civilstånd och folkbokföringsadress samt information om make, maka och partner vara nödvändiga för en korrekt handläggning av ärendet.

4.1.3.2 Förhållandet till personuppgiftslagen m.m.

Promemorians förslag: Personuppgiftslagen (1998:204) ska gälla vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av den föreslagna lagen eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

Skälen för förslaget: Det bör framgå att personuppgiftslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av den nu föreslagna lagen eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag. De beteckningar som används i den föreslagna lagen ska ha samma betydelse som i 3 § personuppgiftslagen. Bestämmelserna i i föreslagna 5-10 §§ ska gälla även vid behandling av uppgifter om avlidna. Framförallt i bouppteckningsverksamheten behandlas nämligen en stor mängd uppgifter även om avlidna och det är viktigt att även dessa skyddas.

Skatteverket är personuppgiftsansvarig för uppgifter som behandlas av myndigheten.

4.1.4 Skatteverket får behandla känsliga personuppgifter

Promemorians förslag: Uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende om registrering, vilken innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204), PuL får behandlas. Känsliga uppgifter i en handling som har upprättats i ett ärende, får behandlas om dessa uppgifter är nödvändiga för ärendets handläggning.

Skälen för förslaget: Vissa av de handlingar som Skatteverket registrerar enligt 16 kap. ÄktB och 20 kap. ÄB innehåller känsliga uppgifter rörande t.ex. etnicitet och hälsa. Uppgift om den registrerade handlingen ska alltid föras in i äktenskapsregistret. Skatteverket måste därför tillåtas behandla även känsliga uppgifter. Även om det sannolikt är mycket ovanligt, kan situationer uppstå när Skatteverket behandlar känsliga uppgifter genom att i t.ex. ett beslut om registrering beröra sådana känsliga personuppgifter som finns i en handling

som lämnats in för registrering. En sådan behandling bör därför vara tillåten. Av samma skäl är det viktigt att Skatteverket kan behandla känsliga uppgifter inom bouppteckningsverksamheten.

4.1.5 Sökbegrepp

Promemorians förslag: Som sökbegrepp får endast användas sådana registreringsuppgifter som anges i 5 kap. 2 § OSL. Känsliga uppgifter får inte användas som sökbegrepp.

Skälen för förslaget: Vissa av de uppgifter som behandlas i äktenskaps och bouppteckningsverksamheterna kan som ovan nämnts vara känsliga. För att förhindra integritetskänsliga sammanställningar är det därför viktigt att sådana uppgifter inte är möjliga att använda som sökbegrepp. Begränsningen överensstämmer med vad som gäller enligt flera registerlagar och motsvarar nu gällande regler för bouppteckningsverksamheten i 2 kap. 10 § SdbL. Det finns inte anledning att avvika från detta synsätt när det gäller äktenskapsregisterverksamheten, eftersom det även i denna kan finnas känsliga uppgifter

4.1.6 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

Promemorians förslag: Uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Skälen för förslaget: Ett förslag om att utöka möjligheterna att lämna ut personuppgifter i elektronisk form måste kunna förenas med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten. Det finns ingen legaldefinition av begreppet personlig integritet, vilket ger utrymme för tolkningar vid bedömningen av huruvida ett integritetsintrång föreligger eller inte. Det finns dock vissa faktorer som är särskilt viktiga att ta hänsyn till när det gäller att bedöma integritetskänsligheten vid automatiserad behandling av personuppgifter. Det gäller främst de ändamål för vilka behandling av personuppgifter ska få ske. Det gäller vidare arten av de personuppgifter som ska få behandlas, vilka som ska ha tillgång till uppgifterna, på vilket sätt de ska lämnas ut, hur sökning ska få ske samt hur lång tid uppgifterna ska få sparas.

Den behandling som det föreslagna utlämnandet innebär kommer att medföra förbättringar för både Skatteverket och mottagarna. Utlämnandet kan normalt inte anses oförenligt med det primära ändamål för vilka uppgifterna samlats in. Uppgifterna är normalt offentliga och den som önskar har därmed rätt att få ut uppgifterna i pappersform. Uppgifterna kategoriseras normalt inte heller som känsliga enligt personuppgiftslagen. Möjligheten att ta fram sammanställningar av olika typer av uppgifter begränsas också genom förslaget om sökbegränsningar. Skatteverket bedömer sammantaget att risken för integritetsintrång är liten.

Författningstexten bör dock utformas så att det är Skatteverket som får möjlighet att lämna ut de aktuella uppgifterna på medium för automatiserad behandling. Regleringen innebär inte någon rättighet för mottagarna att få

uppgifterna elektroniskt. Det är alltså fråga om samma reglering som är vanligt förekommande i registerlagstiftningen. Om Skatteverket skulle få indikationer på att de uppgifter som lämnas ut används för andra ändamål, kommer verket att ha möjlighet att upphöra med utlämnande till en viss mottagare eller generellt. Vidare gäller sekretess enligt 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen för personuppgift, om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgiften behandlas i strid med personuppgiftslagen. Den sistnämnda bestämmelsen ska Skatteverket tillämpa om de efterfrågade uppgifterna kan antas användas på ett sätt som inte är avsett.

De uppgifterna det är fråga om här är inte av den arten att de kan sägas vara generellt integritetskänsliga. I vissa fall, t.ex. beträffande äktenskapsförord, anmälan om bodelning och gåva mellan makar är själva registreringen avsedd att göra uppgifter kända för omgivningen för att skydda tredje man. Banker, kreditupplysningsföretag m.fl. har ett stort intresse av uppgifterna och redan i dag prenumererar vissa kreditupplysningsföretag på uppgifter från äktenskapsregistret. Även bouppteckningar är viktiga för banker, försäkrings- och inkassoföretag, men också myndigheter som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Kronofogden använder ofta dessa uppgifter i sin verksamhet. Skatteverket tar årligen emot ungefär 100 000 stycken beställningar av kopior på bouppteckningar. Utlämnandet bör ske på ett sätt som är säkert och enkelt för både Skatteverket och mottagare. Det är fråga om uppgifter som normalt är offentliga och inte kan uppfattas som särskilt känsliga. Skatteverket anser därför att det bör vara möjligt att lämna ut sådana uppgifter på medium för automatiserad behandling.

Äktenskapsregistret har beskrivits ovan under avsnitt 3.1.1. Där framgår bland annat att Skatteverket redan genom de ändringar i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret som trädde i kraft den 1 oktober 2011 fick möjlighet att lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling. Skatteverket anser att motsvarande bestämmelser behövs i lag även för äktenskapsregisterverksamheten.

4.1.7 Föreskriftsrätt

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om utlämnande på medium för automatiserad behandling. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om avgifter. Skatteverket bemyndigas att meddela sådana föreskrifter.

Skälen för förslaget: Skatteverket har för att kunna genomföra sin uppgift att lämna ut uppgifter rörande bouppteckningar och från äktenskapsregistret behov av ett bemyndigande att genom verkställighetsföreskrifter kunna fastställa villkor för sådant utlämnande. Äktenskapsregistret tillhandahåller redan i dag ett mycket stort antal uppgifter till prenumeranter och det är således av stor vikt att detta sker under betryggande former med hänsyn taget till bl.a. skyddet för den personliga integriteten. Dessutom lämnas ett stort antal enstaka uppgifter eller kopior ut till allmänheten från både äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Syftet med föreskrifterna är att skapa en förutsägbar och säker hantering av utlämnande av uppgifter i elektronisk form. På sikt kan det även bli aktuellt att lämna ut ett större antal uppgifter från bouppteckningsverksamheten till en och

samma mottagare. I dagsläget är det i princip alltid fråga om beställning av kopior av enstaka eller i vart fall ett relativt litet antal bouppteckningar.

En avgörande faktor för att på ett tillfredställande sätt kunna hantera elektroniska lösningar i samarbetet mellan myndigheter och enskilda är att normgivningskompetensen delegerats till den myndighet som tillhandahåller aktuell tjänst. Detta gäller i vart fall för IT-frågor och webb-baserade tjänster. Den höga utvecklingstakten inom området är möjlig att möta om närmare regler för tjänstens tillhandahållande kan utarbetas i takt med att tekniska lösningar utvecklas och sätts i bruk.

Skatteverket fick redan genom de ändringar i förordningen om äktenskapsregistret som trädde i kraft den 1 oktober 2011 möjlighet att lämna ut handlingar elektroniskt från äktenskapsregistret. I dagsläget lämnas regelbundet ut uppgifter till tre kreditupplysningsföretag, men intresset kan antas öka på sikt, eftersom kostnaderna för prenumerationer sänkts kraftigt i förhållande till SCB:s priser. Det är också som ovan nämnts möjligt att t.ex. kreditupplysningsföretag i framtiden kommer att erbjudas möjligheten att prenumerera på uppgifter från bouppteckningsverksamheten.

Skatteverket bör bemyndigas att meddela föreskrifter. I första hand är det villkoren för ett elektroniskt utlämnande som behöver regleras i en föreskrift, t.ex. formkrav för ansökan, giltighetstid för beslut om utlämnande, tekniska villkor vid utlämnanden och angående dataformat samt villkor för säkerhet och hantering vid utlämnandet. Dessutom måste frågor kring betalningen för dessa tjänster regleras.

Regeringens normgivningsmakt med stöd av 8 kap. 7 § RF omfattar sådan normgivning som inte i första hand tillkommer riksdagen. Till regeringens område kan också räknas föreskrifter som avser förhållanden mellan enskilda och det allmänna men som inte är betungande för den enskilde utan gynnande eller neutrala. Den nu aktuella normgivningen kommer i allt väsentligt att gälla frågor som rör själva hanteringen av tillhandahållandet av aktuella uppgifter i elektronisk form. I en föreskrift om återkommande beställningar och prenumerationer på uppgifter kan nedanstående punkter komma att behandlas:

Formkrav för ansökan

Oavsett vilket medium eller vilken teknik som används krävs tydliga regler och rutiner för hur ansökningar och andra formella handlingar ska hanteras. För att få en likformig, förutsägbar och snabb behandling av inkomna ansökningar bör Skatteverket bemyndigas att fastställa en blankett med ett visst innehåll för ansökan. Utan sådant bemyndigande kan Skatteverket tvingas göra onödiga utredningar och begära in kompletteringar av ansökningarna.

Former för utlämnande och avisering

De tjänster som äktenskapsregistret erbjuder tillhandahålls i dag i form av engångsuttag och prenumerationer. De närmare villkoren för de två formerna av utlämnande av uppgifter behöver tydliggöras. Möjligheten att fastställa villkor av detta slag är viktig för förutsägbarheten för och likabehandlingen av användarna.

Villkor för teknik och dataformat

Data som lämnas från äktenskapsregistret har visst format och följer vissa tekniska specifikationer, som beskrivs i teknisk dokumentation kring äktenskapsregistret. Detsamma gäller för det handläggningssystem som finns inom bouppteckningsverksamheten. Det bör därför föreskrivas att utlämnandet ska ske enligt visst format och med viss teknik.

Som ovan angivits är syftet med förslaget till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter att samtliga behandlingsfrågor ska regleras i lagen. Eftersom samtliga behandlingsfrågor föreslås bli reglerade i lagen bör även nuvarande regler om elektroniskt utlämnande och avgifter flyttas från förordningen till lagen. En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter samt bemyndigandet att meddela föreskrifter om betalningen för detta, bör också placeras i lagen.

I framtiden kan som ovan nämnts även prenumeration av uppgifter från eller kopior av bouppteckningar komma att aktualiseras, t.ex. för inkassoföretag, varför Skatteverket bör ha rätt att på motsvarande sätt föreskriva inom detta verksamhetsområde.

4.2 Beskattningsdatabasen

4.2.1 Fastighetstaxeringen

Promemorians förslag: Behandlingen av personuppgifter vid fastighetstaxering bör även i fortsättningen ske i beskattningsdatabasen och därmed regleras på nuvarande sätt.

Skälet för övervägandet: Personuppgifter får behandlas i Skatteverkets verksamhet med fastighetstaxering, 1 kap. 4 § 3 p. SdbL. I samma paragraf anges även att personuppgifter får behandlas för fastställande av underlag för samt bestämmande av redovisning m.m. av skatter och avgifter.

Bakgrunden till att det infördes ett särskilt stadgande om verksamheten med fastighetstaxering var, enligt förarbetena att vissa fastigheter fick ett taxeringsvärde trots att skattskyldighet för fastighetsskatt inte förelåg, se prop. 2000/01:33, sid. 123,. För den helt övervägande delen av fastighetstaxeringen skulle, den generella beskrivningen, fastställande av underlag för beskattning, ha varit tillräcklig. Sedan införandet av fastighetsavgiften omfattar uttrycket i vart fall taxeringen av fastigheter som inte utgör bostäder.

Regeringens uppdrag till Skatteverket omfattar bl.a. att överväga om verksamheten med fastighetstaxering ska lyftas ur beskattningsdatabasen och därmed inte omfattas av regleringen i SdbL.

Även om fastighetstaxeringen numera är en verksamhet som inte innebär något fastställande av beskattningsunderlag för en del av fastighetsbeståndet så är det ändå ett betydande fastighetsbestånd som fortfarande beläggs med fastighetsskatt med utgångspunkt i det beslutade taxeringsvärdet. Den koppling som funnits till beskattningsdatabasen finns således kvar till en inte oväsentlig del.

Inom Skatteverket har inte framkommit några skäl som tydligt motiverar en förändring av nuvarande lösning. Något skäl att särreglera behandlingen av personuppgifter i den verksamheten har heller inte kommit fram.

Skatteverkets anser därför att den nuvarande lösningen med behandlingen av personuppgifterna i beskattningsdatabasen bör kvarstå, i vart fall tills vidare.

4.2.2 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

Promemorians förslag: Vissa utvidgningar görs av möjligheten att lämna ut uppgifter från beskattningsdatabasen på medium för automatiserad behandling.

En utvidgning avser utlämnande av handling i ett ärende avseende den enskilde även i det fall handlingen innehåller uppgifter om annan person.

Vidare ska enstaka uppgifter få lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Skälen för förslagen: Skatteverket kommunicerar idag ett stort antal handlingar på papper till enskilda. Om en handling innehåller personuppgifter om en annan person än mottagaren av handlingen kan det i dag stå i strid med gällande bestämmelser att lämna ut en sådan handling i elektronisk form. Utskick på papper kan därför vara det enda tillåtna sättet att kommunicera en sådan handling med den enskilde. För att möjliggöra en modern, effektiv och säker kommunikation av handlingar i ett ärende bör ett utlämnande av en handling på medium för automatiserad behandling kunna ske till en enskild i ett ärende, även om handlingen innehåller uppgifter om en annan person.

En förutsättning för den här formen av utlämnande är att den sker på ett säkert sätt. Skatteverket erbjuder en informationsväg för utlämnande av handlingar till enskilda i elektronisk form. Denna informationsväg kallas för Mina Meddelanden och är avsedd att kunna användas vid kommunikation mellan Skatteverket och enskilda, likväl som mellan andra myndigheter och enskilda. Detta sätt att kommunicera skulle omfattas av den nu föreslagna förändringen.

Den föreslagna regleringen innehåller en begränsning genom att det ska vara fråga om ett utlämnande i *ett ärende* avseende den enskilde. Det är alltså inte en generell regel om utlämnande av uppgifter om andra personer. Regeln tar sikte på handlingar som förekommer i ett specifikt ärende som annars skulle ha lämnats ut på papper och sändas som vanlig post.

Den enskilde får alltså inte tillgång till mer uppgifter än denne ändå hade fått tillgång till. Genom att utlämnande ska ske genom säkra tekniska lösningar blir risken för att uppgifterna skulle komma fel, eller på annat sätt komma obehöriga till del, inte större utan snarare mindre genom en elektronisk kommunikation. Det är av stor betydelse att de tekniska systemen byggs på ett sätt som beaktar behovet av säkerhet. Det kan vidare finnas ett behov av att lämna ut enstaka uppgifter om en annan person till en enskild på medium för automatiserad behandling. Detta är en vanligt förekommande bestämmelse i registerlagstiftningar. Det föreslås att en sådan möjlighet införs som ett komplement till ovan angivna bestämmelser om utlämnande av en handling i ett ärende till enskild på medium för automatiserad behandling.

Det är i första hand ett systematiskt eller återkommande elektroniskt utlämnande av en sammantaget större mängd personuppgifter som kräver begränsningar av integritetsskyddsskäl. Genom att ett utlämnande är begränsat till enstaka uppgifter ingår att en bedömning ska göras i varje enskilt

fallNivån på kravet på säkerhet är beroende av de överförda uppgifternas känslighet. Det vilar på Skatteverket att bygga upp lämpligt avvägda säkerhetssystem och rutiner för att uppnå den säkerhet de aktuella uppgifterna kräver

4.2.3 Förebyggande verksamhet

Promemorians förslag: Uppgifter som behövs i Skatteverkets förebyggande verksamhet inom skatteområdet ska få behandlas i beskattningsdatabasen.

Skälen för förslaget: Skatteverket ska bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och företag samt motverka brottslighet. Skatteverket har vidare till uppgift att genom allmänna råd och genom uttalanden verka för lagenligheten, följdriktigheten och enhetligheten vid rättstillämpningen inom verksamhetsområdet.

Skatteverket arbetar på olika sätt för att leva upp till myndighetens uppdrag enligt regleringsbrev och instruktion. Traditionellt har myndighetens kontrollverksamhet stor betydelse för att upprätthålla normer och att säkerställa att felaktigheter korrigeras. Skatteverket ska dock inte endast arbeta med en repressiv kontroll utan också verka för att alla ska vilja göra rätt för sig och att det ska vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel. Detta arbete sker bl.a. genom s.k. förebyggande verksamhet.

Med förebyggande verksamhet avses sådana aktiviteter som förebygger behovet av en efterföljande kontroll. Arbetet sker utifrån det perspektivet att uppgiftslämnarna vill lämna korrekta uppgifter på ett riktigt sätt. För att kunna göra det måste dock var och en besitta tillräckligt med kunskap. Det är också viktigt att enskilda kan få tydliga besked från Skatteverket angående myndighetens syn på rättsläget i olika beskattningssituationer. Den förebyggande verksamheten utgörs närmast av informationsgivning och rådgivning kring regelverk och ställningstaganden inom beskattningsområdet.

Bland de aktiviteter som bedrivs inom Skatteverket och som syftar till att förebygga felaktigheter kan två huvudinriktningar urskiljas. Dessa avser dels att sprida information som finns i beskattningsdatabasen och som behövs som underlag för aktörer i samhällslivet, dels att sprida information till grupper eller till enskilda kring regler och ställningstaganden inom verksamhetsområdet. Nedan beskrivs tre sådana aktiviteter som samtliga avser att vara förebyggande i förhållande till felaktiga beteenden och inom vilka myndigheten vill behandla information i beskattningsdatabasen.

Skatteverket arbetar aktivt för att påverka upphandlande verksamheter, t.ex. kommuner och större företag, att anlita sådana underentreprenörer som sköter sina åtaganden gentemot det allmänna. Arbetet handlar i stor omfattning om att tydliggöra för de upphandlande verksamheterna vilken roll och funktion de har för att stävja fusk och illojal konkurrens. Inom detta arbete marknadsförs den information som Skatteverket har och som kan ge signaler om huruvida de tilltänkta underentreprenörerna bedriver en seriös verksamhet eller ej.

Sedan många år finns en särskild blankett, SKV 4820, framtagen för den som ska upphandla underentreprenörer och som vill kontrollera om denne uppfyller bl.a. registreringskrav för skattsedel, till moms och som arbetsgivare. I takt med att Skatteverket har intensifierat arbetet med att marknadsföra den information som myndigheten kan tillhandahålla och de möjligheter detta ger de upphandlande verksamheterna att bidra till att fusk och illojal konkurrens

motverkas har efterfrågan på information ökat dramatiskt. Under första halvåret 2014 har drygt 1,9 miljoner förfrågningar gjorts. Dessa förfrågningar görs numera i stor utsträckning genom att den upphandlande verksamheten skickar en excel-fil till Skatteverket där de tilltänkta underentreprenörernas person- eller organisationsnummer är ifyllda. Skatteverket fyller i den begärda informationen och återsänder excel-filen via e-post till frågeställaren. De uppgifter som lämnas ut är sådan information som avses i 2 kap. 5 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och 10 a § i förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Skatteverket gör vidare informationsinsatser som riktas dels mot enskilda, dels mot grupper. Vid gruppinformationer får deltagarna en inbjudan via Skatteverkets hemsida eller efter någon form av urval från Skatteverkets beskattningsdatabas. Urvalen kan ske kopplat till någon insats som myndigheten bedriver eller genom att urval sker från beskattningsdatabasen t.ex. utifrån branschtillhörighet.

Skatteverket erbjuder företagare informationsbesök där företagare kan komma till Skatteverket eller där myndighetens personal åker ut till företagaren. Informationsbesöken är alltid frikopplade från kontrollärenden och är därmed alltid frivilliga. Informationsbesöken initieras normalt av den enskilde själv. Genom Skatteverkets hemsida kan den som önskar boka ett sådant besök. I vissa fall kan informationsbesök initieras av Skatteverket i samband med t.ex. att ett företag ansöker om någon registrering, t.ex. för F-skatt. Om det av ansökan framgår att oklarheter finns kan företagaren erbjudas ett informationsbesök. Även i andra sammanhang där Skatteverket fångar upp företag i kontrollinsatser kan informationsbesök erbjudas. I sådana situationer har Skatteverkets granskning av företaget inte givit att några fel föreligger men det står ända klart att ett informationsbehov finns. Från Skatteverkets sida blir då informationsbesöket ett verktyg bland flera för att se till att fel kan undvikas i framtiden.

Inom samtliga de aktiviteter som beskrivits ovan behandlas den aktuella informationen i beskattningsdatabasen. I vissa fall innebär planering och genomförande av aktiviteter även ett behov för Skatteverket att dokumentera information. Sådan information (som Skatteverket redan i dag har tillgång till eller kommer att hämtas in framöver) bör kunna användas för förebyggande verksamhet eller för annan verksamhet som bedrivs inom Skatteverkets beskattningsverksamhet. Dokumentationen bör ske i beskattningsdatabasen.

Skatteverkets förebyggande verksamhet bedrivs utifrån det uppdrag som myndigheten har enligt regleringsbrev och enligt myndighetens instruktion. För att den förebyggande verksamheten ska kunna bedrivas på ett bra och effektivt sätt för verksamheten krävs ett förtydligande om att uppgifter kan behandlas i beskattningsdatabasen. Detta behöver tydligt regleras i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (SdbL). För att tydliggöra regelverket kring förutsättningarna för att behandla uppgifter inom ramen för Skatteverkets förebyggande verksamhet behövs en ändring i 1 kap. § SdbL avseende för vilka tillåtna ändamål som behandlingar får ske inom beskattningsdatabasen. Härutöver behövs även en komplettering av bestämmelsen i 2 kap. 3 § SdbL avseende vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. Det är Skatteverkets bedömning att det i båda bestämmelserna räcker med att ange att behandling får ske för, respektive att uppgifter får behandlas för förebyggande verksamhet. En jämförelse kan göras

med bestämmelserna om behandling av personuppgifter inom Kronofogdemyndighetens förebyggande verksamhet. Enligt 2 kap. lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i den verksamheten gäller även förebyggande arbete som ett av ändamålen med Kronofogdemyndighetens databaser. Som skäl för detta anges (prop. 2010/11:78, s.25f.) bl.a:

Den förebyggande verksamheten bevakar och analyserar omvärlden i samverkan med övriga processer. Detta sker med hjälp av analyser av uppgifter i databaser i syfte att upptäcka nya skuldfällor m.m. Dessutom kan det finnas behov av att behandla uppgifter om enskildas namn och adress för eventuell direktkontakt. I sin tur kan denna förebyggande verksamhet ge upphov till tjänsteanteckningar eller liknande. Eftersom den förebyggande verksamheten är en integrerad och kompletterande verksamhet till de aktuella verksamhetsområdena kan det inte anses ändamålsenligt att låta den aktuella behandlingen av uppgifter ligga utanför den reglering som finns i lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

På samma sätt som gäller för Kronofogdemyndigheten bör ändamålsbestämmelserna i SdbL kompletteras till att omfatta även Skatteverkets förebyggande verksamhet. 1 kap. 4 § SdbL bör därför kompletteras.

4.2.4 Vägledande avgöranden

Promemorians förslag: En möjlighet införs att föra ett register som innehåller en sammanställning av vägledande avgöranden på området. Registret ska inte få innehålla uppgifter som direkt pekar ut en enskild person. Däremot ska det få innehålla indirekta personuppgifter såsom mål- eller ärendenummer som gör det möjligt att återfinna ett ärende eller mål.

Skälen för förslaget: Det finns ett behov av att snabbt kunna hitta vägledande avgöranden inom området för att kunna upprätthålla en enhetlig och rättssäker tillämpning. Det bör därför vara möjligt att föra ett sådant register som också är lättillgängligt för de tjänstemän som är verksamma inom området. Registret syftar till att göra bedömningar av rättsfrågor lätt tillgängliga. Det finns inte skäl att det ska vara möjligt att söka på enskilda personer i registret. Ur integritetssynpunkt är detta inte heller lämpligt. Registret bör därför inte innehålla uppgifter som direkt pekar ut någon enskild. Däremot bör det vara möjligt att i registret ha uppgifter som gör det möjligt att återfinna det bakomliggande målet eller ärendet. Indirekta personuppgifter som mål- eller ärendenummer bör därför få föras i registret.

Förslaget är baserat på 114 kap. 7 § första stycket 1 och andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110). Bestämmelsen är överförd från 7 § lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringsadministrationen (PISA). I proposition 2002/03:135 s. 61 motiverades förslaget på följande sätt.

Med återsökning av vägledande avgöranden åsyftas exempelvis sökning i samlingar av domar och beslut som upprättats för ledning angående praxis. Inte bara domstolsavgöranden avses med begreppet vägledande avgöranden. Ett exempel på andra typer av sammanställningar av avgöranden som omfattas av begreppet är samlingar av beslut av JO. I sådana samlingar som avses i den aktuella bestämmelsen bör berörda personer inte vara direkt identifierbara genom namn eller

personnummer. Detta utesluter inte att innehållet kan anses innefatta personuppgifter, bl.a. eftersom exempelvis angivande av ärendenummer innebär en möjlighet att ta reda på den registrerades namn i akten. Återsökning av vägledande avgöranden sker i regel i sådan anslutning till handläggningen av ett ärende, att behandlingen i själva verket kan ses som en del av handläggningen. Vid sidan härav uppkommer det emellertid ofta behov av sådan informationsinhämtning i utbildningssyfte, i anslutning till praxisdiskussioner m.m. utan att behandlingen i fråga kan anses hänförlig till handläggning. Det framstår därför som motiverat att ange återsökning av vägledande ändamål som ett särskilt ändamål. De samlingar av domar och beslut som upprättats för ledning angående praxis bör emellertid inte få innehålla uppgifter som direkt pekar ut de registrerade, dvs. uppgifter om namn eller personnummer

4.2.5 Riksarkivets föreskrifter om längre bevarandetider

Promemorians förslag: Riksarkivet ska få möjlighet att föreskriva att även handlingar ska få bevaras under längre tid.

Skälen för förslaget: I beskattningsdatabasen och i den del av Skatteverkets verksamhet i övrigt som omfattas av lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL, behandlas inte bara uppgifter utan även s.k. elektroniska handlingar. Det finns samma behov av att kunna få en längre bevarandetid när det gäller elektroniska handlingar som för endast uppgifter. När lagen infördes behandlades främst uppgifter i beskattningsverksamheten. Under den tid som förflutit sedan lagen trädde i kraft har ärendehantering inom beskattningsverksamheten alltmer övergått till att ske helt med stöd av automatiserad behandling, dvs i elektronisk form. I många fall finns det inte några pappershandlingar över huvud taget i ett ärende. Om det för en viss ärendetyp skulle uppstå behov av en längre gallringsfristen räcker det oftast inte med att förlänga fristen för uppgifterna. Hela akten bör bevaras inklusive de elektroniska handlingarna. Riksarkivet har i de flesta fall möjlighet att föreskriva om gallringsfrister för pappershandlingar. Riksarkivet bör ha föreskriftsrätt även när det gäller handlingar i elektronisk form. Annars blir det regeringen som måste förlänga gallringsfristerna i varje enskilt fall, om behov skulle uppstå.

Skatteverket använder XML (Extensible Markup Language) för strukturerat utbyte av elektronisk information t.ex. i de e-tjänster i vilka allmänheten kan lämna deklARATIONER. Gränsen mellan vad som är en uppgift och vad som är en handling är då flytande. Enskilda beloppsuppgifter är direkt läsbara som uppgifter samtidigt som de ingår i en elektronisk deklARATIONSHANDLING. Även det förhållandet talar för att Riksarkivet ska få möjlighet att förlänga gallringsfristerna för både uppgifter och handlingar i beskattningsverksamheten.

Enligt 1 kap. 8 § SdbL får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att uppgifter skall gallras vid en annan tidpunkt eller att uppgifter skall bevaras. Enligt 2 kap. 13 § SdbL får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att uppgifter eller handlingar skall bevaras under längre tid än som anges i 11 och 12 §§. I 21 § förordningen (2001:588) om behandling av

uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbF, ges Riksarkivet möjlighet att, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om att uppgifter som ska gallras enligt 1 kap. 8 § och 2 kap. 11 och 12 §§ SdbL får bevaras under längre tid.

Riksarkivet bör få möjlighet att förlänga gallringsfristen även för handlingar. 21 § SdbF bör därför kompletteras så att paragrafen även omfattar handlingar i beskattningsverksamheten.

4.2.6 Ny gemensam förordning för äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna m.m.

Promemorians förslag: Handläggningen av ärenden m.m. inom både äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna regleras i en ny gemensam författning. Förslaget medför även vissa ändringar i 16 kap. 1 § äktenskapsbalken.

Skälen för förslaget: I dagsläget regleras ärendehantering och i viss mån även personuppgiftsbehandlingen inom Skatteverkets äktenskaps- och bouppteckningsverksamheter i tre olika förordningar – förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret, förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden och förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken. En stor del av handläggningen är likartad inom de båda verksamheterna, främst beträffande beslut om registrering och stämpling av originalhandlingar. Då behandlingen av personuppgifter föreslås regleras i samma lag är det rimligt att så sker även med de bestämmelser som gäller på förordningsnivå. I samband med detta har även en översyn av de tre förordningarna skett. I äldre lydelse har beträffande de bestämmelser som ska ingå i den föreslagna förordningen endast språkliga förändringar eller tydliggöranden föreslagits.

Äktenskapsbalken

Det bör i 16 kap. 1 § ÄB införas ett förtydligande om att det är Skatteverket som ska föra äktenskapsregistret. På så sätt är det möjligt för den enskilde att direkt utan att även behöva söka fram tillämplig förordning få kunskap om vilken myndighet som ansvarar för registret. I paragrafen bör också anges att äktenskapsregistret ska föras i syfte att tillhandahålla information om vissa förhållanden mellan makar. Som beskrivits ovan i avsnitt 3.1.3 och 3.1.4. tar äktenskapsregisterverksamheten förutom att handlägga ärenden om registrering enligt 16 kap. ÄktB., även med stöd i förordningen om äktenskapsregistret, emot ett stort antal underrättelser från domstolar för att kunna lämna informationen, rörande bland annat domsnummer eller ansvarig domstol, vidare till privatpersoner, företag och myndigheter. Genom att låta syftet med äktenskapsregistret – att tillhandahålla information om vissa förhållanden mellan makar – framgå i äktenskapsbalken omfattas fortsättningsvis även hanteringen av underrättelser av lagstöd.

4.2.7 Beslutsförteckningen tas bort m.m.

Promemorians förslag: Beslutsförteckning ska inte längre upprättas inom bouppteckningsverksamheten.

Skälen för förslaget: Beslut i ärenden om bouppteckning ska enligt 1 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken föras in i den beslutsförteckning som anges i 62 § den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL. I beslutsförteckningen ska bouppteckningens nummer och dagen då den kom in samt den avlidnes fullständiga namn, personnummer eller samordningsnummer enligt folkbokföringslagen (1991:481) och adress antecknas. Detsamma ska gälla för dödsboanmälningar.

Den numera upphävda 62 § i AGL stadgade att Skatteverkets beslut i skatteärenden skulle tas upp i särskild beslutsförteckning. Under den tid arvsskatt togs ut hade beslutsförteckningarna en viktig funktion. Den upprättade och undertecknade beslutsförteckningen ansågs nämligen vara bärare av skattebeslutet. Stämpeln på bouppteckningen i sin tur ansågs vara bevis om registreringsbeslutet (jfr. 20 kap. 9 § 2 st. ÄB). I samband med att en bouppteckning registrerades och arvsskatten fastställdes fattades således två beslut – ett registreringsbeslut och ett skattebeslut. Överklagandetiden för det första var tre veckor (23 § 2 st förvaltningslagen (1986:223)) och för det senare tre år (60 b § AGL).

Efter avskaffandet av arvsskatten saknar beslutsförteckningen betydelse. Den innebär numera endast onödig administration och krav på arkivutrymme för Skatteverket. Bestämmelsen i 1 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken bör därför upphöra att gälla och inte föras över till den föreslagna förordningen om behandling av personuppgifter och handläggning av ärenden i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Bestämmelserna i övriga delar av förordningen (2001:423) sammanläggs i en förordning med handläggningsbestämmelser för äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

4.3 Sekretess

Verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälan är en självständig verksamhetsgren inom Skatteverket. Ärenden inom verksamheten handläggs med hjälp av automatiserad behandling. Handläggningen sker i beskattningsdatabasen med stöd av lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Ärendehanteringens med bouppteckningar och dödsboanmälan omfattas inte av någon särskild sekretessbestämmelse enligt offentlighets- och sekretesslagen. Inte heller omfattas ärenden eller uppgifter i nu aktuell verksamhet av databassekretessen enligt 27 kap. 1 § andra stycket 1 OSL. Skatteverket anser att den bestämmelsen riktar sig mot de självständiga verksamhetsgrenar och andra myndigheter som har direktåtkomst till beskattningsdatabasen och innebär att den sekretess som gäller inom beskattningsverksamheten också blir tillämplig hos de anslutna myndigheterna, så länge uppgifterna finns kvar i databasen.

De generellt tillämpliga sekretessbestämmelserna i 21 kap. OSL om sekretess till skydd för uppgift om enskilda personliga förhållanden gäller för uppgifter i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälan.

Enligt Skatteverkets uppfattning enligt ovan omfattas inte uppgifter i myndighetens verksamhet som avser bouppteckningar eller dödsboanmälan av någon särskild sekretessreglering. Det har i samband med myndighetens handläggning av sådana ärenden inte framkommit något behov av en särskild sekretessbestämmelse. Med hänsyn härtill bedömer Skatteverket att det inte finns behov av att i detta sammanhang närmare överväga en ny sekretessreglering.

5 Ikraftträdande

Förslagen i denna promemoria kan lämpligen få träda i kraft så snart det är möjligt, förslagsvis den 1 januari 2016.

6 Konsekvenser

6.1 Beskrivning av problemet

Till följd av ändringar i regeringsformen har skyddet för den personliga integriteten utökats och begränsningar av detta skydd kan endast ske genom lag. Den databas som Skatteverket är i stort behov av för handläggning av ärenden inom verkets äktenskapsregister- och bouppteckningverksamheter kräver således lagstöd. Vissa övergångsbestämmelser finns, men senast vid utgången av 2016 måste databaser av denna typ föras med stöd i lag. Skatteverket lämnar därför förslag till sådan lagtext. Lagstöd finns visserligen redan i dagsläget för behandling av uppgifter i bouppteckningsverksamheten. Då detta område efter avskaffandet av arvskatten inte längre bör regleras i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, krävs i praktiken även ny lagstiftning för bouppteckningsverksamheten. Utöver ovan nämnda förslag till lag finns också behov av ändringar i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret.

Skatteverket har för att kunna utföra sin uppgift behov av ett bemyndigande att genom verkställighetsföreskrifter kunna fastställa villkor för utlämnade ur äktenskapsregistret. Äktenskapsregistret tillhandahåller ett mycket stort antal uppgifter till prenumeranter (främst kreditupplysningsföretag) och det är av stor vikt att detta sker under betryggande former. Syftet med verkställighetsföreskrifterna är att skapa en förutsägbar och säker hantering av utlämnande av uppgifter i elektronisk form ur äktenskapsregistret. Även möjligheterna att genom föreskrifter reglera utlämnandet av bouppteckningskopior är viktiga, eftersom även denna hantering är omfattande. Tydligare regler skulle även i detta fall underlätta både för Skatteverket och beställaren.

6.2 Beskrivning av alternativa lösningar och av vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Om en ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet inte införs kommer Skatteverket på sikt inte att kunna administrera äktenskapsregistret eller lämna ut kopior av bouppteckningar på avsett sätt. Ett register som saknar lagstöd kan t.ex. inte användas för att tillhandahålla kopior av inlämnade handlingar, vilket är ett av huvudsyftena med registret. Alternativ till lagreglering saknas eftersom detta är ett krav enligt regeringsformen. Möjligheten att besluta om föreskrifter på området underlättar för dem som vill prenumerera på uppgifter från äktenskapsregistret eftersom det tydliggörs vilka villkor som ska gälla. Avsaknaden av en föreskriftsrätt bedöms leda till mer administration för både Skatteverket och de berörda företagen, eftersom det då inte i samma utsträckning kan tydliggöras i samma utsträckning vad som ska gälla för ansökan etc.

6.3 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslaget till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter berör dels Skatteverket, dels de personer som lämnar in handlingar till äktenskapsregistret. Uppgifter från cirka 40 000 olika handlingar förs årligen in i äktenskapsregistret. Av dessa handlingar är cirka 21 000 domar i mål om äktenskapsskillnad. De resterande 19 000 handlingarna utgörs av registrerade äktenskapsförord, gåva mellan makar, anmälan om bodelning och bodelningshandlingar. Eftersom varje handling rör två personer (blivande makar, makar eller före detta makar) kommer årligen omkring 80 000 personer att beröras av förslaget. Eftersom vissa personer kan lämna in flera handlingar under ett år kan antalet berörda personer dock vara något lägre. Äktenskapsregistret har förts sedan 1921, vilket innebär att det totala antalet berörda personer är mycket stort. Det finns i dag uppgifter om ungefär 1 700 000 domar och andra handlingar i den datoriserade delen av äktenskapsregistret. Därtill kommer uppgifter i ett manuellt register för åren 1921-1971.

Skatteverket handlägger årligen ungefär 100 000 ärenden inom bouppteckningsverksamheten. Ett ärende kan dock beröra ett flertal personer eftersom en avliden person kan ha flera efterlevande, arvingar och andra personer som ska vara kallade till bouppteckningsförrättningen.

Den största enskilda beställaren av kopior av bouppteckningar är inkassobolagen, som står för ungefär 50 procent av alla beställningar. Totalt tar Skatteverket årligen emot drygt 100 000 beställningar av bouppteckningar.

Förslaget om föreskriftsrätt berör indirekt de företag som vill prenumerera på uppgifter ur äktenskapsregistret alternativt begära ett engångsuttag av en större mängd uppgifter. För närvarande har Skatteverket tre prenumeranter, men detta antal kan förväntas öka till följd av att priset sänkts kraftigt i förhållande till SCB:s prisnivå.

Bortsett från att möjligheterna till elektroniskt utlämnande och tydliga föreskrifter rörande avgifter och utlämnande i hög grad kan antas förenkla för företag som beställare av kopior kan förslagen totalt sett endast marginellt anses beröra företag.

6.4 Uppgifter om vilka kostnadmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

De föreslagna reglerna kan inte förväntas leda till ökade kostnader för någon av de berörda. Skatteverkets möjlighet att utfärda föreskrifter kan antas leda till något minskade kostnader både för Skatteverket och de berörda företagen, eftersom det blir tydligare vad som ska gälla för ansökan och viss administration därför kan undvikas. De administrativa kostnaderna skulle således minska en aning. Även möjligheterna till ett effektivt elektroniskt utlämnande kan antas bidra till minskade kostnader för Skatteverket.

6.5 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De föreslagna reglerna överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

6.6 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Skatteverket bedömer inte att särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och det finns inte heller behov av speciella informationsinsatser. De prenumeranter som finns i dag kommer att få riktad information om föreskrifter och dessa kommer även att publiceras på Skatteverkets hemsida, där även aktuell prislista kommer att finnas.

6.7 Effekter för kommuner eller landsting

Landets kommuner är endast berörda av förslaget i egenskap av ingivare av dödsboanmälningar, eftersom detta arbete sköts av socialnämnderna. Förslaget kan dock inte antas ha någon påverkan på denna verksamhet.

7 Författningskommentar

7.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

1-2 §§

Paragraferna anger lagens syfte och tillämpningsområde. Skälen för förslaget behandlas i avsnitt 4.1.1.

Andra paragrafen anger att lagen ska tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter, vilka består av förande av äktenskapsregistret och handläggning av registreringsärenden enligt 16 kap. ÄktB samt verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälan och på sikt sannolikt även utfärdande av europeiska arvsintyg.

För att lagen ska vara tillämplig krävs att behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller att personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier. Utanför lagens tillämpningsområde faller således helt manuell behandling av personuppgifter

3 §

Registreringen förutsätter inget samtycke från den enskilde.

4 §

Paragrafen innehåller en erinran om att personuppgiftslagen (1998:204), PuL, ska tillämpas såvitt inte avvikande bestämmelser meddelas i denna lag. De termer som används har samma betydelse som i PuL. En uttrycklig hänvisning bör därför ges till den definition av begreppen som finns i 3 § PuL.

Bestämmelserna ska också tillämpas på avlidna.

5 §

I bestämmelsen framgår att Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av lagen.

6 §

Det är verksamhetens behov av att behandla personuppgifter som ska styra vilka uppgifter som ska kunna behandlas. Den allmänna beskrivningen av vilka uppgifter som ska kunna behandlas innebär också ett krav på att verket fortlöpande ska pröva detta behov så att man inte behandlar andra personuppgifter än vad som är nödvändigt för verksamheten.

Exempel på uppgifter som behöver behandlas är uppgifter från Skatteverkets folkbokföringsdatabas angående maka, make, registrerad partner, barn, barnbarn, föräldrar, syskon, far- och morföräldrar, barn till far och morföräldrar, namn, personnummer, samordningsnummer,

folkbokföringsadress, särskild postadress, civilstånd och datum för senaste civilståndsförändring samt avregistreringsorsak.

Uppgifter från beskattningsdatabasens dödsboadress, uppgifter om tomträtts- eller fastighetsinnehav, ägarandel och taxeringsvärde såvitt gäller avlidne, den avlidnes make, maka eller partner.

För det fall det finns en författningsskyldighet för Skatteverket att fullgöra en uppgift måste verket kunna behandla de personuppgifter som kan behövas för att fullgöra denna skyldighet. Därför bör ingen uppräkningslista ske i lagtexten vilka dessa uppgifter kan vara. Å andra sidan innebär det ett krav på Skatteverket att inte behandla andra uppgifter än vad som är nödvändigt.

Frågorna behandlas i avsnitt 4.1.3.

7 §

Paragrafen reglerar i vilka fall det är tillåtet att behandla känsliga personuppgifter. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.4.

8 §

I paragrafen anges vissa sökbegränsningar för sökning av uppgifter och handlingar inom äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheten. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.5.

9 §

I paragrafen anges att uppgifter ur databasen får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Frågan behandlas i avsnitt 4.1.6.

10 §

Paragrafen slår fast att bestämmelserna i PuL om rättelse och skadestånd ska gälla vid behandling av personuppgifter. Reglerna i 28 § PuL om rättelse m.m. gäller endast uppgifter som har behandlats i strid med PuL. På motsvarande sätt gäller skadeståndsansvar enligt 48 § PuL endast för behandling av personuppgifter i strid med PuL. Det finns därför skäl att särskilt föreskriva att uppgifter som behandlas i strid med den föreslagna lagen omfattas av personuppgiftslagens regler och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen om rättelse och skadestånd. Regeln överensstämmer delvis med nuvarande lydelse av 11 § i förordningen om äktenskapsregistret.

11 §

I paragrafen anges att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva om avgifter. Genom 16 § andra stycket i den föreslagna förordningen om handläggning av ärenden i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter får skatteverket bestämma vilka avgifter som ska tas ut för utlämnande av uppgifter på medium för automatiserad behandling. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.7.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2016.

7.2 Förslag till lag (201X:XXX) om ändring i äktenskapsbalken

16 kap.

1 §

I paragrafens andra stycke införs en upplysning om att det är Skatteverket som ska föra äktenskapsregistret för att tillhandahålla information om vissa förhållanden mellan makar. Den bestämmelsen finns nu i 1 § förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret. Frågorna behandlas i avsnitt 4.2.6.

I tredje stycket införs en hänvisning till den nya lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2016.

7.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om de ändamål för vilka uppgifter får behandlas i beskattningsdatabasen.

Paragrafen ändras genom att det införs två nya punkter, *11* och *12*.

I punkt 12 införs en ändamålsbestämmelse avseende den förebyggande verksamheten.

I punkt 13 införs en ändamålsbestämmelse avseende vägledande avgöranden.

Frågorna under dessa punkter har behandlas i avsnitt 4.2.3 och 4.2.4.

Punkt 12 reglerar den förebyggande verksamheten. Detta arbetssätt är en vanlig förekommande del av Skatteverkets grundverksamhet.

Punkten 13 om vägledande avgöranden är avsedd att vara en kunskapskälla internt inom verket. Uppgifterna ska vara avidentifierade.

2 kap.

3 §

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. I punkt 12 tas bestämmelsen om behandlingen av personuppgifter i verksamhet avseende bouppteckningar och dödsboanmälan bort. I stället förs in uppgifter som behövs i den förebyggande verksamheten.

10 §

Andra stycket i paragrafen ska upphävas eftersom bouppteckningar inte längre ska hanteras i beskattningsdatabasen. Nuvarande tredje stycket blir andra stycket.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2016.

7.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 §

Punkt 7 i första stycket ska upphävas eftersom bouppteckningar inte längre ska hanteras i skattedatabasen.

13 §

Paragrafen behandlar utlämnande på medium för automatiserad behandling.

I paragrafen införs ett tredje stycke som behandlar ytterligare möjligheter till utlämnande av personuppgifter till enskild på medium för automatiserad behandling.

Frågan behandlas i avsnitt 4.2.2

21 §

I paragrafen regleras att Riksarkivet får meddela vissa föreskrifter om gallring.

Riksarkivet får genom den föreslagna ändringen även meddela föreskrifter om att handlingar kan få bevaras under längre tid.

Frågan behandlas i avsnitt 4.2.5

Ikraftträdande

Förordningen träder i kraft den 1 januari 2016.

7.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

Författningsrubriken ändras i enlighet med förslaget till författningsrubrik till en ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Införande av en ny lag och följdändringar i förordningen behandlas i avsnitt 4.1.1.

Bestämmelser om bouppteckningar och dödsboanmälan i förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken föreslås bli införda i den nya förordningen i den mån de inte har upphävts, se avsnitt 4.2.7.

1 §

Första paragrafen ska upphöra att gälla. Första stycket har flyttats till 16 kap. 1 § Äktenskapsbalken.

2-5 §§

Av nuvarande lydelse av 2-5 §§ förordningen om äktenskapsregistret framgår att domstolar under vissa förutsättningar ska tingsrätterna ska sända in uppgifter till äktenskapsregistret. Det anges dock inte uttryckligen att uppgifterna ska skickas till Skatteverket. Ett tydliggörande har därför gjorts.

6 §

Paragrafen överensstämmer med nuvarande lydelse bortsett från en språklig förändring då *skall* ersatts med *ska*.

7 §

Paragrafen har samma lydelse som i nuvarande förordning om äktenskapsregistret.

9 §

Paragrafen motsvarar nuvarande lydelse av 9 §.

10 §

Nuvarande lydelse ska inte längre gälla. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i lagen (2015:xx) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskaps- och bouppteckningsverksamheter.

En bestämmelse motsvarande nuvarande lydelse av 11 § har tagits in i 10 § i lagen (2015:xx) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskaps- och bouppteckningsverksamheter.

Den nu föreslagna lydelsen motsvarar 2 och 3 §§ förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

11 §

Nuvarande lydelse ska inte längre gälla. Dessa regler återfinns istället i 10 § i den föreslagna lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. Den nu föreslagna lydelsen motsvarar 5 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

12 §

Nuvarande 12 § har flyttats till 17 §. Den nu föreslagna lydelsen motsvarar 6 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

13 §

Nuvarande lydelse av första stycket ska inte längre gälla. Andra stycket ska med vissa tillägg flyttas till 15 §. Den föreslagna lydelsen motsvarar 7 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

14 §

Den föreslagna lydelsen motsvarar 8 § förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken.

15 §

Lydelsen av första stycket motsvarar 1 § i förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden.

Andra stycket motsvarar i princip nuvarande lydelse av 13 § andra stycket. Dock innehåller paragrafen nu en hänvisning till den föreslagna lagen.

16 §

Lydelsen av motsvarar 2 § i förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden. Även 20 kap. 9 § andra stycket ärvdabalken innehåller motsvarande regler.

17 §

Den föreslagna lydelsen motsvarar nuvarande lydelse av 12 §.

18 §

Paragrafen innebär att Skatteverket får rätt att utfärda verkställighetsföreskifter. Frågan behandlas i avsnitt 4.1.7.

Ikraftträdande

Förordningen träder i kraft den 1 januari 2016.

Bilaga 1, uppdraget

Uppdrag från regeringskansliet att se över vissa registerfrågor. Delfrågor i uppdraget som behandlas i denna promemoria har markerats med ett kantstreck.

Regeringsbeslut 2012-11-15 Fi2012/4241 (delvis)
Finansdepartementet

Uppdrag till Skatteverket att utreda vissa frågor om behandling av uppgifter i Skatteverkets verksamheter

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Skatteverket att, enligt de närmare instruktioner som anges nedan, utreda behovet av författningsändringar i de lagar och förordningar som reglerar Skatteverkets behandling av uppgifter i den brottsbekämpande verksamheten, beskattningsverksamheten, folkbokföring-verksamheten och verksamheten med det statliga personadressregistret SPAR.

Bakgrund

De författningar som reglerar behandlingen av uppgifter inom Skatteverkets verksamhetsområden tillkom för mer än tio år sedan. Såväl den tekniska utvecklingen i samhället som utvecklingen av lagstiftningen på området avseende personuppgiftsbehandling har lett till det finns behov av att överväga vissa ändringar i författningarna.

Närmare om uppdraget

Mot bakgrund av ikraftträdandet av den nya polisdatalagen (2010:361) ska Skatteverket utreda vilka författningsändringar som behövs i lagen (1999:90) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar och förordningen (1999:105) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar i syfte att underlätta ett modernt och effektivt brottsbekämpande arbete där hänsyn tas till den personliga integriteten för de registrerade. Detta gäller särskilt inom underrättelseverksamheten. Skatteverket ska också analysera verkets behov av att kunna behandla personuppgifter inom den brottsbekämpande verksamheten på grund av internationella förpliktelser.

I fråga om lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska Skatteverket överväga om verksamheterna med bouppteckningar, dödsboanmälningar och fastighetstaxering ska lyftas ut ur beskattningsdatabasen och om behandlingen av uppgifter i dessa verksamhetsområden i stället ska regleras särskilt. Vidare ska Skatteverket överväga ändringar i förordningens bestämmelser om gallring med anledning av de tekniska svårigheterna att skilja mellan vad som är en

handling och vad som är en uppgift i registerdelen av beskattningsdatabasen. Även de bestämmelser som reglerar vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen bör ses över. Slutligen ska Skatteverket överväga om ändringar bör göras i bestämmelserna om utlämnande till enskilda på medium för automatiserad behandling av uppgifter ur beskattningsdatabasen som dessa får ta del av, i de fall då Skatteverket finner bestämmelserna vara för begränsande i förhållande till samhällets behov.

I fråga om lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet och förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokförings-verksamhet ska Skatteverket ta fram underlag rörande de författningsförslag som Skatteverket finner föranleds av uppdraget att utveckla och effektivisera tillhandahållandet av folkbokföringsuppgifter i samhället fas 2, Skatteverkets slutrapport 2009-11-16 (Fi2009/7311). Vidare ska Skatteverket överväga om ändringar behöver göras i bestämmelserna om utlämnande till enskilda på medium för automatiserad behandling av uppgifter ur folkbokföringsdatabasen som dessa får ta del av, i de fall då Skatteverket finner bestämmelserna vara för begränsande i förhållande till samhällets behov.

Sedan den 1 januari 2009 är Skatteverket huvudman för det statliga personadressregistret SPAR. Behandlingen av personuppgifter i registret regleras i lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret och förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret. Skatteverket ska överväga vilka författningsändringar som behövs för att modernisera regleringen och uppnå en bättre överensstämmelse med regleringen om behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten.

Skatteverket ska under uppdragets gång hålla sig informerat om utvecklingen av de nya rättsakter om dataskydd som för närvarande förhandlas inom EU.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 1 mars 2014. Delrapporteringar får ske vid tidigare datum om Skatteverket bedömer det nödvändigt med hänsyn till behov av ikraftträdande. Rapporteringen ska innehålla motiverade författningsförslag och analys av de konsekvenser som förslagen föranleder, särskilt förslagens påverkan på personlig integritet.